

## **ΣΤΕ 4190/2014\* [Απόρριψη αιτήσεως ακυρώσεως κατά του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ]**

### **Περίληψη**

-Με την 807/2014 απόφαση του Τμήματος ακυρώθηκε η παράλειψη της Διοικήσεως να διαλάβει στο προσβαλλόμενο Ειδικό Πλαίσιο ρύθμιση, με την οποία να επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης και για τις περιοχές εκτός ΖΕΠ που χαρακτηρίζονται ως Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (Σ.Π.Π.), και η υπόθεση αναπέμφθηκε στη Διοίκηση προκειμένου να εκδώσει τη σχετική απόφαση. Κατόπιν τούτων, συντρέχει περίπτωση καταργήσεως δίκης κατά το μέρος που αφορά την παράλειψη αυτή του Ειδικού Πλαισίου. Κατά τα λοιπά, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

\* Όμοιες οι 4191/2014, 4192/2014

**Πρόεδρος:** *Κ. Μενουδάκος*

**Εισηγητής:** *Αικ. Σακκελαροπούλου*

**Δικηγόροι:** *Μ. Χαϊνταρλής, Αγγ. Καστανά*

### **Βασικές σκέψεις**

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθ. 49828/12.11.2008 αποφάσεως της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (Β' 2464/3.12.2008), με την οποία εγκρίθηκε το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και η σχετικώς εκπονηθείσα στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
3. Επειδή, με έννομο συμφέρον ασκείται η κρινόμενη αίτηση από το Δήμο Ζάρακα, εντός των ορίων του οποίου χωροθετείται με την προσβαλλόμενη απόφαση η Π.Α.Π. 3, η δίκη δε συνεχίζεται νομίμως, κατά το άρθρο 283 παρ. 1 του ν. 3852/2010 (Α' 87), από το Δήμο Μονεμβασιάς, στον οποίο συνενώθηκε ο καταργηθείς, από 1.1.2011, Δήμος Ζάρακα.
4. Επειδή, με τις διατάξεις του Συντάγματος, ιδίως με το άρθρο 24 παρ. 1 και 6, το φυσικό και το πολιτιστικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό. Τα αρμόδια όργανα του Κράτους οφείλουν να προβαίνουν σε θετικές ενέργειες για την αποτελεσματική διαφύλαξη του αγαθού αυτού και, ειδικότερα, να λαμβάνουν τα απαιτούμενα νομοθετικά και διοικητικά, προληπτικά και κατασταλτικά, μέτρα, παρεμβαίνοντας στον αναγκαίο βαθμό στην οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα. Κατά τη λήψη των ανωτέρω μέτρων, τα όργανα της νομοθετικής και

- εκτελεστικής λειτουργίας οφείλουν να σταθμίζουν και άλλους παράγοντες, αναγόμενους στο γενικότερο εθνικό και δημόσιο συμφέρον, η επιδίωξη όμως των σκοπών αυτών και η στάθμιση των προστατευόμενων αντίστοιχων εννόμων αγαθών πρέπει να συμπορεύεται προς την υποχρέωση της Πολιτείας να μεριμνά για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται βιώσιμη ανάπτυξη. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 2, 79 παρ. 8 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός, ο οποίος αποτελεί τη χωρική έκφραση των προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, ανήκει στην αρμοδιότητα του κράτους, το οποίο υποχρεούται, σύμφωνα με τις αρχές και τα πορίσματα της επιστήμης της χωροταξίας, να λαμβάνει τα αναγκαία για τον ορθολογικό χωροταξικό σχεδιασμό μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος, οι κατά το δυνατόν βέλτιστοι όροι διαβίωσης του πληθυσμού και η οικονομική ανάπτυξη σύμφωνα με την αρχή της αειφορίας. Εντός του πλαισίου αυτού, ουσιώδης συντελεστής για τη βιώσιμη ανάπτυξη και, κατά μείζονα λόγο, για την προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, των οποίων η οικιστική και εν γένει οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συνδέεται με τη διατήρηση του χαρακτήρα τους και του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος και να μην παραβιάζει τη φέρουσα ικανότητά τους, είναι τα χωροταξικά σχέδια, με τα οποία τίθενται, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο για τη διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών ασκήσεως παραγωγικών δραστηριοτήτων και των ελεύθερων χώρων στις εκτός σχεδίου περιοχές (ΣτΕ Ολομ. 3920/2010, 3396-7/2010, 3037/2008, 705/2006, 1569/2005 κ.ά.).
5. Επειδή, σε εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής για χωροταξικό σχεδιασμό εκδόθηκε αρχικώς ο Ν. 360/1976 (Α' 151) και στην συνέχεια ο ν. 2742/1999 (Α' 207), με το άρθρο 18 (παρ. 1) του οποίου καταργήθηκε ο ανωτέρω προηγούμενος νόμος. Σύμφωνα με το νέο αυτό ν. 2742/1999, ο χωροταξικός σχεδιασμός αποσκοπεί να συμβάλει «α. Στην προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, στη διατήρηση των οικολογικών και πολιτισμικών αποθεμάτων και στην προβολή και ανάδειξη των συγκριτικών γεωγραφικών, φυσικών, παραγωγικών και πολιτιστικών πλεονεκτημάτων της χώρας. β. Στην ενίσχυση της διαρκούς και ισόρροπης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας και της ανταγωνιστικής παρουσίας της στον ευρύτερο ευρωπαϊκό, μεσογειακό και βαλκανικό της περίγυρο. γ. Στη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο σύνολο του εθνικού χώρου ...» (άρθρο 2 παρ. 1). Για την εκπλήρωση των στόχων αυτών, κατά την κατάρτιση των χωροταξικών πλαισίων και λοιπών σχεδίων πρέπει να λαμβάνονται ιδίως υπόψη οι ακόλουθες αρχές: «α. Η εξασφάλιση ισάξιων όρων διαβίωσης και ευκαιριών παραγωγικής απασχόλησης των πολιτών σε όλες τις περιφέρειες της χώρας ... β. Η

αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και η βελτίωση των υποδομών ... γ. Η διατήρηση, ενίσχυση και ανάδειξη της οικιστικής και παραγωγικής πολυμορφίας, καθώς και της φυσικής ποικιλότητας στις αστικές και περιαστικές περιοχές, αλλά και στην ύπαιθρο και ιδιαίτερα στις παράκτιες, νησιωτικές και ορεινές περιοχές, καθώς και στις περιοχές που παρουσιάζουν αυξημένη βιομηχανική και τουριστική ανάπτυξη. δ. Η εξασφάλιση ισόρροπης σχέσης μεταξύ του αστικού, περιαστικού και αγροτικού χώρου ... ε. Η κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτισμική αναζωογόνηση των μητροπολιτικών κέντρων, των πόλεων και των ευρύτερων περιαστικών περιοχών τους ... στ. Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη, ανάδειξη και προστασία των νησιών, των ορεινών και των παραμεθόριων περιοχών της χώρας και ιδιαίτερα η ενίσχυση του δημογραφικού και πληθυσμιακού τους ισοζυγίου, η διατήρηση και ενθάρρυνση των παραδοσιακών παραγωγικών κλάδων τους και της παραγωγικής πολυμορφίας τους ... καθώς και η προστασία των φυσικών και πολιτιστικών τους πόρων. ζ. Η συστηματική προστασία, αποκατάσταση, διατήρηση και ανάδειξη των περιοχών, οικισμών, τοπίων που διαθέτουν στοιχεία φυσικής, πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. η. Η συντήρηση, αποκατάσταση και ολοκληρωμένη διαχείριση των δασών των αναδασωτέων περιοχών και των αγροτικών εκτάσεων. θ. Η ορθολογική αξιοποίηση και η ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων. ι. Ο συντονισμός των δημόσιων προγραμμάτων και έργων που έχουν χωροταξικές επιπτώσεις ...» (άρθρο 2 παρ. 2). Μέσα χωροταξικού σχεδιασμού είναι το γενικό, τα ειδικά και τα περιφερειακά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης (βλ. άρθρα 6, 7, 8). Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού αποτελεί σύνολο κειμένων ή και διαγραμμάτων, στο οποίο καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες που επηρεάζουν την μακροπρόθεσμη χωρική ανάπτυξη και διάρθρωση του εθνικού χώρου, αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις των διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών, προσδιορίζονται, με προοπτική 15 ετών, οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές κατευθύνσεις για την χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου (άρθρο 6 παρ. 1). Το Πλαίσιο αυτό εγκρίνεται από την Ολομέλεια της Βουλής (άρθρο 6 παρ. 3), οι δε κατευθύνσεις του εξειδικεύονται ή συμπληρώνονται με τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού. Συγκεκριμένα με τις διατάξεις του άρθρου 7 προβλέφθηκαν τα ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης ως στρατηγικού χαρακτήρα μέσα χωροταξικού σχεδιασμού, που εξειδικεύουν και συμπληρώνουν τις κατευθύνσεις του γενικού πλαισίου, είτε σε τομεακό επίπεδο, είτε σε ειδικές περιοχές του εθνικού χώρου. Αντικείμενο των ειδικών πλαισίων αποτελεί, ειδικότερα, η χωρική διάρθρωση ορισμένων κλάδων παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής σημασίας, δικτύων και υπηρεσιών τεχνικής, κοινωνικής και διοικητικής υποδομής εθνικού ενδιαφέροντος με

εξαίρεση τηλεπικοινωνιακά δίκτυα και υπηρεσίες, των παράκτιων και νησιωτικών περιοχών, των ορεινών και προβληματικών ζωνών, των περιοχών που υπάγονται σε διεθνείς ή ευρωπαϊκές συμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και άλλων ενοτήτων του εθνικού χώρου, που παρουσιάζουν κρίσιμα περιβαλλοντικά, αναπτυξιακά και κοινωνικά προβλήματα (παρ. 1). Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του ίδιου άρθρου, τα ειδικά πλαίσια συνοδεύονται από προγράμματα δράσης, στα οποία εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους ενέργειες, δράσεις, ρυθμίσεις και προγράμματα, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των αναγκαίων για την υλοποίησή τους έργων (παρ. 2). Προς το σκοπό, εξάλλου, της λειτουργικής σύνδεσης και εναρμόνισης των τομεακών πολιτικών προς τους επιμέρους στόχους και προτεραιότητες του γενικού εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού, ορίζεται, περαιτέρω, ότι τα ειδικά πλαίσια καταρτίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση αρμόδια Υπουργεία και λοιπούς αρμόδιους οργανισμούς, εγκρίνονται δε με αποφάσεις της κατ' άρθρο 3 του ίδιου ν. 2742/1999 Επιτροπής Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου, οι οποίες λαμβάνονται κατόπιν γνώμης του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού (παρ. 3 και 4). Σύμφωνα με διατάξεις, του εν λόγω άρθρου 7, τα ειδικά πλαίσια αναθεωρούνται ανά πενταετία βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται για την έγκρισή τους, εφόσον από την αξιολόγηση των βασικών επιλογών, προτεραιοτήτων και κατευθύνσεών τους, προκύπτει ανάγκη αναθεώρησής τους. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή και η εντός του χρονικού αυτού διαστήματος τροποποίησή τους, προκειμένου να αντιμετωπισθούν ζητήματα που ανακύπτουν από την προώθηση ή την εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων διεθνούς, ευρωπαϊκού, διασυνοριακού, διακρατικού ή διαπεριφερειακού χαρακτήρα, να καθορισθούν εθνικές κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση εξαιρετικών αναγκών από φυσικές ή άλλου είδους καταστροφές και κινδύνους, να αντιμετωπισθούν εξαιρετικές και απρόβλεπτες ανάγκες που προκύπτουν από την εκτέλεση έργων και προγραμμάτων κοινωνικής και τεχνικής υποδομής εθνικής κλίμακας, καθώς και να προσαρμοσθούν σε σχετικές παρατηρήσεις και υποδείξεις των εκθέσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης που συντάσσουν, ανά διετία, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος (παρ. 5). Με τις διατάξεις του άρθρου 8 προβλέπονται, περαιτέρω, τα περιφερειακά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης, με τα οποία επιδιώκεται η προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και διαρκούς ανάπτυξης των επιμέρους περιφερειών της χώρας, σύμφωνα με τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές τους ιδιαιτερότητες. Στα περιφερειακά πλαίσια, τα οποία καταρτίζονται για κάθε περιφέρεια της χώρας, καταγράφεται και αξιολογείται η θέση εκάστης εξ αυτών στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, οι λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα, τις οποίες έχει ή μπορεί να αναπτύξει η

περιφέρεια, και οι παράγοντες που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξή της, αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και προγραμμάτων και προσδιορίζονται, με προοπτική δεκαπενταετίας, οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξή της. Στα περιφερειακά πλαίσια περιλαμβάνονται, επιπλέον, οι κατευθύνσεις και τα προγραμματικά πλαίσια για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα και, ιδίως, οι περιοχές που πληρούν τα κριτήρια για να χαρακτηρισθούν ως περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων, καθώς, επίσης, και οι περιοχές που παρουσιάζουν μειονεκτικά χαρακτηριστικά και απαιτούν ειδικές χωρικές παρεμβάσεις. Κατά ρητή πρόβλεψη του νόμου, τα περιφερειακά πλαίσια περιλαμβάνουν, επίσης, τις κατευθύνσεις για την ισόρροπη και αειφόρο διάρθρωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου και τις βασικές προτεραιότητες για την προστασία, τη διατήρηση και την ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιφέρειας. Με το ίδιο άρθρο παρέχεται η δυνατότητα περαιτέρω εξειδικεύσεως των γενικών κατευθύνσεων και προτάσεων των περιφερειακών πλαισίων σε επίπεδο νομού ή άλλης γεωγραφικής ενότητας της οικείας περιφέρειας, εφόσον προκύπτει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη λόγω των οικονομικών, κοινωνικών ή πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των περιοχών αυτών. Προς το σκοπό, εξάλλου, του αποτελεσματικότερου συντονισμού των διαδικασιών εκπόνησης του χωροταξικού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ορίζεται, περαιτέρω, ότι τα περιφερειακά πλαίσια, τα οποία συνοδεύονται από πρόγραμμα δράσης, εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του γενικού και των ειδικών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού, εξειδικεύουν δε και συμπληρώνουν τις βασικές προτεραιότητες και επιλογές τους (παρ. 1 και 2). Με τις διατάξεις, εξάλλου, του άρθρου 9, όπως ίσχυαν κατά το χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, προ, δηλαδή, της συμπληρώσεώς τους με το άρθρο 9 του ν. 3851/2010 (Α΄ 85), καθορίστηκαν οι συνέπειες της έγκρισης των πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης εν σχέσει προς τα λοιπά μέσα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, που εγκρίνονται σε τοπικό επίπεδο. Ειδικότερα, με τις διατάξεις αυτές καθιερώνεται υποχρέωση εναρμόνισης των εγκρινόμενων, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, σχεδίων ανάπτυξης περιοχών δεύτερης κατοικίας, ζωνών οικιστικού ελέγχου, περιοχών οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων ή άλλων σχεδίων χρήσεων γης προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις των εγκεκριμένων περιφερειακών πλαισίων και, σε περίπτωση που αυτά ελλείπουν, προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις του γενικού και των εγκεκριμένων ειδικών χωροταξικών σχεδίων. Κατά ρητή, εξάλλου, πρόβλεψη των ίδιων διατάξεων,

μέχρι την έγκριση των ανωτέρω πλαισίων, η εκπόνηση των ρυθμιστικών σχεδίων, των γενικών πολεοδομικών σχεδίων και των λοιπών σχεδίων χρήσεων γης, καθώς και η έκδοση των συναφών κανονιστικών και ατομικών διοικητικών πράξεων, γίνεται κατόπιν συνεκτιμήσεως των διαθέσιμων στοιχείων του ευρύτερου χωροταξικού σχεδιασμού και, ιδίως, αυτών που προκύπτουν από ήδη εκπονηθείσες ή υπό εκπόνηση μελέτες χωροταξικού περιεχομένου (παρ. 1). Η, κατά τα ανωτέρω, υποχρέωση εναρμόνισης επεκτείνεται και στα ήδη εγκεκριμένα κατά την έναρξη ισχύος του ν. 2742/1999 ρυθμιστικά σχέδια, γενικά πολεοδομικά σχέδια και άλλα σχέδια χρήσεων γης, τα οποία, κατά ρητή πρόβλεψη του νόμου, πρέπει να τροποποιούνται ή να αναθεωρούνται καταλλήλως με τη διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις που τα διέπουν (παρ. 2). Μετά την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως και προ της συζητήσεώς της δημοσιεύθηκε ο προαναφερόμενος ν. 3851/2010, κύριος στόχος του οποίου είναι η επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, προκειμένου αφενός μεν να μειωθούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, αφετέρου δε να επιτευχθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας (βλ. αιτιολογική έκθεση νόμου). Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του νόμου αυτού, με τις οποίες επιδιώχθηκε, ειδικότερα, ο εκσυγχρονισμός της περιβαλλοντικής και της χωροταξικής νομοθεσίας, ώστε να συνεκτιμάται και η ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, προστέθηκε στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 του ν. 2742/1999 περίπτωση δ', με την οποία ορίσθηκε ότι μεταξύ των σκοπών του χωροταξικού σχεδιασμού περιλαμβάνεται η προστασία του κλίματος και της ατμόσφαιρας και η προώθηση της ενεργειακής αυτοδυναμίας της χώρας μέσω της αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Περαιτέρω, με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου προστέθηκε στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του ν. 2742/1999 περίπτωση ιβ', με την οποία ορίσθηκε ότι, κατά τη σύνταξη των χωροταξικών πλαισίων, πρέπει να συνεκτιμάται και η κατά προτεραιότητα προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η οποία πρέπει να λαμβάνει χώρα προς το σκοπό της βιώσιμης αξιοποίησης των πηγών του εθνικού πλούτου και συμφώνως προς τις διεθνείς υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η χώρα και τις δεσμεύσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συναφώς, με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του νόμου αυτού προστέθηκε νέα παράγραφος 1 στο άρθρο 8 του ν. 1650/1986 (Α' 160), με την οποία προβλέφθηκε ότι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να προωθούνται κατά προτεραιότητα ως μέσο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της ατμόσφαιρας, την εξασφάλιση του βιώσιμου ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης και τη βιώσιμη αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου. Εξάλλου, με το άρθρο 9 του ως άνω ν. 3851/2010, ορίσθηκε ότι για την εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

λαμβάνονται υπόψη μόνον εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης και εγκεκριμένες μελέτες που εναρμονίζονται προς το εγκριθέν διά της προσβαλλομένης αποφάσεως ειδικό χωροταξικό πλαίσιο και, εφόσον με αυτά έχει ληφθεί μέριμνα για τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου ενεργειακού δυναμικού. Κατά ρητή πρόβλεψη των ίδιων διατάξεων, στην περίπτωση που δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια, η χωροθέτηση εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας γίνεται απευθείας κατ' εφαρμογή των κατευθύνσεων του ειδικού αυτού χωροταξικού πλαισίου. Εξάλλου, με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου προστέθηκε τρίτη παράγραφος στο άρθρο 9 του ν. 2742/1999, με την οποία ορίστηκε ότι τα εγκεκριμένα περιφερειακά πλαίσια πρέπει να τροποποιούνται ή να αναθεωρούνται προκειμένου να εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του γενικού και των ειδικών χωροταξικών πλαισίων. Ειδικώς, στην περίπτωση ήδη εγκριθέντων περιφερειακών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, ζωνών οικιστικού ελέγχου ή άλλων σχεδίων χρήσεων γης, που δεν καλύπτουν επαρκώς τις κατευθύνσεις του ως άνω ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μέχρι την εναρμόνισή τους προς τις κατευθύνσεις αυτές, η χωροθέτηση των σχετικών έργων «γίνεται με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή» του ειδικού πλαισίου.

6. Επειδή, η έγκριση των ειδικών χωροταξικών πλαισίων ανατίθεται, με τις παραπάνω διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 2742/1999, σε ένα ευρείας συνθέσεως συλλογικό κυβερνητικό όργανο, εξοπλισμένο με επιτελικού και αποφασιστικού χαρακτήρα αρμοδιότητες χωροταξικού σχεδιασμού, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η χάραξη της εθνικής χωροταξικής πολιτικής και η εποπτεία και αξιολόγηση της εφαρμογής της. Συγκεκριμένα, τα ειδικά χωροταξικά πλαίσια, τα οποία αποτελούν, κατά τα ήδη εκτεθέντα, τη γενική πρόταση χωροταξικής οργάνωσης συγκεκριμένων τομέων παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής σημασίας, που διατυπώνεται μετά από εκτίμηση των βασικών κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων της οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας στους συγκεκριμένους τομείς και των προβλεπομένων επιπτώσεών τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν τις κατευθύνσεις του γενικού πλαισίου, συγκροτούν δε με αυτό ένα συνεκτικό σύνολο γενικών κατευθύνσεων χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, τα οποία αποτελούν, κατά το σύστημα του νόμου, το δεύτερο στάδιο χωροταξικού σχεδιασμού, περιλαμβάνουν, αφενός επιλογές στρατηγικού χαρακτήρα, συναρτώμενες με μακροπρόθεσμες εκτιμήσεις εντασσόμενες στα προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης που εγκρίνονται από την Ολομέλεια της Βουλής κατά το άρθρο 79 παρ. 8 του Συντάγματος, και αφετέρου γενικές κατευθύνσεις και ειδικότερες ρυθμίσεις, συνδεδεμένες αρρήκτως με τα ανωτέρω ζητήματα, για

- τη θέσπιση των οποίων παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στο παραπάνω κυβερνητικό όργανο με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 2742/1999. Περαιτέρω, νομική δεσμευτικότητα αναπτύσσουν όχι μόνο κατά την έγκριση ρυθμιστικών και γενικών πολεοδομικών σχεδίων και κάθε είδους σχεδίων χρήσεων γης, αλλά και κατά την έκδοση εγκρίσεων και αδειών για την εγκατάσταση και λειτουργία έργων ανάπτυξης των σχετικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, τόσο οι γενικές κατευθύνσεις που περιέχονται στα ειδικά χωροταξικά σχέδια, αν και καταλείπουν ευρύτατη ευχέρεια κατά την εφαρμογή τους από τα αρμόδια όργανα της Διοίκησης, όσο και οι ειδικότερες ρυθμίσεις των ειδικών χωροταξικών σχεδίων, κατά τρόπον ώστε να μην ανατρέπονται οι βασικές επιλογές και η συνολική ισορροπία των σχεδίων αυτών. Ενόψει τούτων, οι κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων πράξεις έγκρισης ειδικών χωροταξικών σχεδίων υπόκεινται καταρχήν σε προσβολή με αίτηση ακυρώσεως, δεδομένου ότι επάγονται ευθέως έννομες συνέπειες.
7. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου, στο πλαίσιο του συνολικότερου προγραμματισμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (εφ' εξής: Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) για την προώθηση και την ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού της χώρας και παράλληλα με την εκπόνηση μελετών για την κατάρτιση του εθνικού χωροταξικού σχεδίου και των ειδικών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού για τον τουρισμό, τη βιομηχανία και τον παράκτιο και ορεινό χώρο, κινήθηκε η διαδικασία κατάρτισης του ειδικού χωροταξικού σχεδίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, ανατέθηκε, κατόπιν δημόσιου διαγωνισμού, η εκπόνηση υποστηρικτικής μελέτης, η οποία, αφού παρελήφθη, τελικώς, το Φεβρουάριο του 2007, αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Με τη μελέτη, η οποία εκπονήθηκε βάσει των προδιαγραφών που είχαν συντάξει τα συναρμόδια υπουργεία και κατόπιν συνεκτιμήσεως των βασικών επιλογών του ν. 3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις» (Α' 129), υπεβλήθησαν συγκεκριμένες προτάσεις για τη διαμόρφωση της γενικότερης αρχιτεκτονικής και των επιμέρους προβλέψεων του ειδικού χωροταξικού πλαισίου, οι οποίες είχαν τη μορφή κανόνων και κριτηρίων χωροθετήσεως για κάθε κατηγορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (εφ' εξής Α.Π.Ε.). Κατά την ειδικότερη εκτίμηση των μελετητών, οι κανόνες και τα κριτήρια αυτά, τα οποία ήταν μεν γενικής εφαρμογής, δυνάμενα όμως, να προσαρμοστούν ευχερώς στις ιδιαιτερότητες των περιοχών υποδοχής, εξισορροπούσαν επιτυχώς την ανάγκη για ορθολογική ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αξιοποίηση του εκμεταλλεύσιμου ενεργειακού δυναμικού της χώρας με τις απαιτήσεις για την εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Κατά τη διαμόρφωση των κριτηρίων αυτών, ελήφθησαν υπόψη οι διεθνείς



δεσμεύσεις της χώρας για την προώθηση των Α.Π.Ε., οι δυνατότητες διείσδυσής τους βάσει του υφιστάμενου ενεργειακού δυναμικού και του εκδηλωθέντος επενδυτικού ενδιαφέροντος, τα ιδιαίτερα τεχνικά χαρακτηριστικά των εγκαταστάσεων εκμετάλλευσής τους και των συνοδών αυτών έργων, καθώς, επίσης, και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις εκάστης κατηγορίας ανανεώσιμων πηγών. Εντός του πλαισίου αυτού, αξιολογήθηκαν, περαιτέρω, τα δεδομένα του χωροταξικού σχεδιασμού στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες και, ειδικότερα, η φύση και τα επίπεδα του σχεδιασμού, τα χρησιμοποιούμενα κριτήρια χωροθέτησης, περιλαμβανομένου και του εκ των προτέρων αποκλεισμού συγκεκριμένων περιοχών, καθώς και οι μέθοδοι αντιμετώπισης των ενδεχόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Στη μελέτη προσαρτήθηκαν παραρτήματα, στα οποία παρατίθενται λεπτομερείς χάρτες αποτύπωσης του αιολικού δυναμικού και του υδροδυναμικού της χώρας, πληροφορίες για την ενέργεια που παράγεται από βιομάζα, λεπτομερής ανάλυση της μεθόδου αντιμετώπισης των επιπτώσεων στο τοπίο, καθώς και αξιολόγηση των σχετικών ρυθμίσεων των περιφερειακών χωροταξικών πλαισίων και των λοιπών υποκείμενων μέσων πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού. Οι προταθείσες ρυθμίσεις ενσωματώθηκαν σε προσχέδιο ειδικού πλαισίου, το κείμενο του οποίου προσαρτήθηκε στην υποστηρικτική μελέτη και αποτέλεσε το κύριο αντικείμενο της επακολουθήσασας διαδικασίας στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, εκπονήθηκε στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.), με την οποία διαπιστώθηκε ότι οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας είχαν επαρκώς ενσωματωθεί τόσο στη στοχοθεσία, όσο και στις επιμέρους ρυθμίσεις του ειδικού χωροταξικού σχεδίου. Κατά τις ειδικότερες αναφορές της μελέτης, η θέσπιση σαφών κριτηρίων και κανόνων χωροθετήσεως συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η οποία αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα της ευρωπαϊκής πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και κύριο μέσο για την επίτευξη των εθνικών και κοινοτικών στόχων περί αυξήσεως της συμμετοχής τους στο εθνικό ενεργειακό μείγμα, η εισαγωγή δε των κανόνων αυτών είναι, περαιτέρω, αναγκαία για την προστασία του περιβάλλοντος από την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των Α.Π.Ε., οι οποίες αποτελούν μεν φιλική μορφή ενέργειας και ειδικότερη έκφανση της βιώσιμης ανάπτυξης, δεν στερούνται, όμως, δυσμενών επιπτώσεων στο ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής εγκαταστάσεως και λειτουργίας τους. Ο ολοκληρωμένος, εξ άλλου, χωροταξικός σχεδιασμός, ο οποίος, κατόπιν εξετάσεως διαφόρων εναλλακτικών λύσεων, προτείνεται να λάβει τη μορφή κριτηρίων χωροθέτησης εθνικού επιπέδου, προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες των περιοχών υποδοχής, διασφαλίζει, κατά την εκτίμηση των μελετητών, αυξημένο βαθμό περιβαλλοντικής προστασίας, μειώνει τις αβεβαιότητες και τις συγκρούσεις χρήσεων γης και εξασφαλίζει τη βιώσιμη

ανάπτυξη των περιοχών υποδοχής τους, οι σκοποί δε αυτοί, σύμφωνα με τη μελέτη, εναρμονίζονται πλήρως και προς τη διαμορφωθείσα επί του ζητήματος νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο, με σειρά αποφάσεών του, είχε υποδείξει την ανάγκη εκπόνησης ευρύτερου χωροταξικού σχεδιασμού ειδικώς για τις Α.Π.Ε.. Προς αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση, προς το σκοπό, δηλαδή, της θεσπίσεως σαφών κανόνων χωροθέτησης, οι οποίοι υιοθετούν τα θετικά σημεία της ευρωπαϊκής και διεθνούς εμπειρίας και εξισορροπούν τις ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος και τις προτεραιότητες της εθνικής ενεργειακής πολιτικής, κινείται, κατά την ειδικότερη εκτίμηση των μελετητών, το ειδικό χωροταξικό πλαίσιο. Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή, στην οποία παρατίθενται οι ανά κατηγορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας γενικοί και ειδικοί στόχοι, η πρόνοια για την ενσωμάτωση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας εκδηλώνεται με τον εκ των προτέρων εντοπισμό των περιοχών με διαθέσιμο ενεργειακό δυναμικό, με τον καθορισμό περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, με την εισαγωγή κανόνων για τον προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας των περιοχών εγκαταστάσεως των σχετικών έργων και την αρμονική ένταξή τους στο τοπίο, με την τήρηση ελάχιστων αποστάσεων και τη μη υπέρβαση συγκεκριμένων ποσοστών εδαφοκάλυψης σε επίπεδο πρωτοβάθμιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης για την περίπτωση των αιολικών εγκαταστάσεων και την εξασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης του ύδατος και των οικείων οικοσυστημάτων στην περίπτωση των μικρών υδροηλεκτρικών έργων, καθώς και με την υιοθέτηση λοιπών κριτηρίων χωροθέτησης, που λαμβάνουν υπόψη τις χωροταξικές και περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες της περιοχής εγκαταστάσεως των έργων. Μετά την αναλυτική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος μέσω της χρήσης σαράντα τεσσάρων περιβαλλοντικών δεικτών αειφορίας, την αναλυτική παρουσίαση όλων των κρίσιμων περιβαλλοντικών παραμέτρων και τη μνεία των περιοχών που τελούν υπό ειδικό καθεστώς προστασίας, εντοπίστηκαν, ανά κατηγορία Α.Π.Ε., οι ενδεχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εφαρμογής των ρυθμίσεων του ειδικού πλαισίου, αξιολογήθηκε η έκτασή τους και παρουσιάστηκαν οι δυνατότητες πρόληψης ή περιορισμού τους. Σύμφωνα με τα πορίσματα της μελέτης, η ανάπτυξη των Α.Π.Ε. ενδέχεται να προκαλέσει περιβαλλοντική υποβάθμιση της βιοποικιλότητας, της πανίδας, της χλωρίδας, του εδάφους και του τοπίου, προς το σκοπό δε του περιορισμού της προτάθηκαν μέτρα αντιμετώπισης των αντίστοιχων επιπτώσεων, τα οποία ενσωματώθηκαν στις διατάξεις του προσχεδίου που είχε, κατά τα ήδη εκτεθέντα, συνταχθεί στο πλαίσιο της υποστηρικτικής μελέτης. Μετά την ολοκλήρωσή της, η στρατηγική μελέτη διαβιβάσθηκε σε δημόσιες αρχές, φορείς και περιφερειακά συμβούλια για γνωμοδότηση (βλ. το υπ' αριθμ. 126285/14.2.2007 έγγραφο της Ε.Υ.Π.Ε.), και δημοσιοποιήθηκε τόσο με σχετικές ανακοινώσεις σε εφημερίδες, όσο και με ανάρτησή της στον

διαδικτυακό τόπο του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., προκειμένου να τηρηθούν, εν συνεχεία, οι επιβαλλόμενες κατά νόμο διαδικασίες ενημέρωσης του κοινού και δημόσιας διαβούλευσης. Κατόπιν αξιολογήσεως των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν στο στάδιο της διαβούλευσης, η Διεύθυνση Χωροταξίας του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. εισήγαγε το προσχέδιο του Ειδικού Πλαισίου προς συζήτηση στο Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, το οποίο, με την υπ' αριθμ. 1/20.3.2008 γνωμοδότησή του τοποθετήθηκε κατ' αρχήν θετικά επί των ρυθμίσεων του σχεδίου, με ορισμένες ήσσονος σημασίας παρατηρήσεις, οι οποίες κωδικοποιήθηκαν σε σχετικό παράρτημα. Ακολούθησε η έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, με την οποία, η Επιτροπή Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, ενέκρινε, κατ' αποδοχήν σχετικής εισηγήσεως του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, τόσο τη στρατηγική μελέτη, όσο και το επίδικο χωροταξικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, το εγκριθέν χωροταξικό πλαίσιο, στο ρυθμιστικό πεδίο του οποίου υπάγονται τα έργα ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εξαιρουμένων των μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων των σταθμών, για τους οποίους δεν απαιτείται η έκδοση άδειας παραγωγής και άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας και των εγκαταστάσεων που χαρακτηρίζονται μη οχλούσες, διαρθρώνεται σε επτά κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο (άρθρα 1 - 3) καθορίζονται οι σκοποί του πλαισίου, προσδιορίζεται η έκταση εφαρμογής του και αποσαφηνίζεται η έννοια των κρίσιμων για την εφαρμογή του όρων. Στο δεύτερο κεφάλαιο (άρθρα 4 - 11) τίθενται οι κατευθύνσεις και τα κριτήρια χωροθέτησης των αιολικών εγκαταστάσεων. Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού, η τήρηση των οποίων ελέγχεται κατά το στάδιο χορήγησης της άδειας παραγωγής, ο εθνικός χώρος διακρίνεται, με βάση το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό και τα ιδιαίτερα χωροταξικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του, σε τέσσερις κατηγορίες και, συγκεκριμένα, στην ηπειρωτική χώρα, στην οποία περιλαμβάνεται και η Εύβοια, στην Αττική, στα κατοικημένα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους, συμπεριλαμβανομένης και της Κρήτης και, τέλος, στον υπεράκτιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες. Η ηπειρωτική χώρα περιλαμβάνει περιοχές, οι οποίες διακρίνονται σε περιοχές αιολικής προτεραιότητας (Π.Α.Π.), σε περιοχές, δηλαδή, που διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών και προσφέρονται για την επίτευξη των χωροταξικών στόχων, και σε περιοχές αιολικής καταλληλότητας (Π.Α.Κ.), σε περιοχές, δηλαδή, που διαθέτουν ικανοποιητικό εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό. Ειδικά, εξάλλου, κριτήρια χωροθέτησης θεσπίζονται για τις αιολικές εγκαταστάσεις του νησιωτικού χώρου, της Αττικής, του θαλάσσιου χώρου και των ακατοίκητων νησίδων. Στο τρίτο κεφάλαιο (άρθρα 12 - 16) τίθενται, περαιτέρω, οι κανόνες για τη χωροθέτηση των μικρών υδροηλεκτρικών έργων, οι οποίοι περιλαμβάνουν τον εντοπισμό των υδατικών

διαμερισμάτων με εκμεταλλεύσιμο υδραυλικό δυναμικό, τις περιοχές αποκλεισμού, τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης που εξασφαλίζουν την ένταξη των εγκαταστάσεων στο φυσικό, πολιτιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας των υποδοχέων, δηλαδή τη μέγιστη δυνατότητα εγκατάστασης μικρών υδροηλεκτρικών έργων στην ίδια γραμμή ύπαρξης υδροδυναμικού, τη συνύπαρξή τους με άλλες χρήσεις και τη διατήρηση των υδροβιολογικών και οικολογικών χαρακτηριστικών των υποδοχέων. Στο τέταρτο κεφάλαιο (άρθρα 17 - 20) παρατίθενται οι αντίστοιχοι κανόνες για τις λοιπές μορφές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, κυρίως την ηλιακή, την ενέργεια από βιομάζα και τη γεωθερμική, στο πέμπτο δε κεφάλαιο του σχεδίου (άρθρα 21 - 22) τίθενται οι βασικοί κανόνες για την εναρμόνιση των υποκειμένων μέσων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, περιλαμβανομένων και των ήδη εγκεκριμένων ζωνών οικιστικού ελέγχου ορισμένων νησιωτικών περιοχών, προς τις κατευθύνσεις του ειδικού πλαισίου. Στο έκτο κεφάλαιο (άρθρο 23) περιλαμβάνεται το πρόγραμμα δράσης, δηλαδή, τα μέτρα και οι δράσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή του ειδικού χωροταξικού πλαισίου, καθώς και οι φορείς και οι πηγές χρηματοδότησής τους και στο έβδομο κεφάλαιο (άρθρα 24 - 28) ενσωματώνονται τα έξι παραρτήματα, στα οποία καθορίζονται οι περιοχές αιολικής προτεραιότητας και το μέγιστο αιολικό δυναμικό τους (παράρτημα I), οι ελάχιστες αποστάσεις που πρέπει να τηρούνται από αιολικές εγκαταστάσεις και γειτνιάζουσες χρήσεις και δίκτυα (παράρτημα II), η φέρουσα ικανότητα (χωρητικότητα) κάθε περιοχής αιολικής προτεραιότητας (παράρτημα III), τα κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο (παράρτημα IV), το στάδιο και η αρμόδια αρχή ελέγχου των κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης του πλαισίου για τις αιολικές εγκαταστάσεις κατά την αδειοδότηση μεμονωμένων εγκαταστάσεων (παράρτημα V), και οι ελάχιστες αποστάσεις που πρέπει να τηρούνται από εγκαταστάσεις βιομάζας ή βιοαερίου από γειτνιάζουσες χρήσεις γης και δίκτυα (παράρτημα VI). Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται, διαγράμματα, στα οποία απεικονίζονται οι περιοχές αιολικής προτεραιότητας, το διαθέσιμο υδροδυναμικό στο σύνολο της επικράτειας, καθώς και χάρτες για τις περιοχές εγκαταστάσεως αιολικών πάρκων της Δυτικής και Νοτιοανατολικής Αττικής. Στο ίδιο κεφάλαιο προβλέπεται υποχρέωση αποκατάστασης των χώρων εγκαταστάσεως των σχετικών έργων ηλεκτροπαραγωγής μετά τη λήξη της ισχύος των οικείων αδειών λειτουργίας και περιλαμβάνονται μεταβατικού χαρακτήρα διατάξεις για ήδη λειτουργούσες εγκαταστάσεις ή για εγκαταστάσεις, για τις οποίες είναι εκκρεμής η διαδικασία αδειοδότησης. Τέλος, η ισχύς των ρυθμίσεων του πλαισίου, ορίζεται σε δεκαπέντε έτη, προβλέπεται δε περιοδική αναθεώρησή του και συστηματική παρακολούθηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που ενδέχεται να προκληθούν κατά την εφαρμογή του.

8. Επειδή, ειδικότερα, με το ειδικό χωροταξικό σχέδιο που εγκρίθηκε με την

προσβαλλόμενη απόφαση, τίθενται οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις της εθνικής χωροταξικής πολιτικής στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες εξειδικεύονται περαιτέρω, μέσω των εισαγόμενων με το ίδιο αυτό σχέδιο κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης, με τους οποίους επιδιώκεται, πλην άλλων, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 1 του σχεδίου, η εγκαθίδρυση ενός αποτελεσματικού μηχανισμού, που θα συμβάλλει, στην υλοποίηση των διεθνών και ευρωπαϊκών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η χώρα για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών και η διαμόρφωση σαφούς πλαισίου, ώστε να περιοριστούν οι αβεβαιότητες και οι συγκρούσεις χρήσεων γης. Για την επίτευξη των στόχων αυτών προβλέπονται όροι και κριτήρια που αφορούν τον εντοπισμό των κατ' αρχήν κατάλληλων, από απόψεως διαθέσιμου δυναμικού, περιοχών για την εγκατάσταση των οικείων έργων, τον καθορισμό περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, δηλαδή την εκ των προτέρων απαγόρευση της εγκαταστάσεως μονάδων ηλεκτροπαραγωγής εντός ή πλησίον περιοχών που χρήζουν, λόγω της περιβαλλοντικής και πολιτιστικής τους σημασίας ή της έντονης οικιστικής και οικονομικής τους ανάπτυξης, αυξημένης προστασίας, καθώς και την ενσωμάτωση στις επιμέρους ρυθμίσεις του σχεδίου συγκεκριμένων απαιτήσεων για την εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος και, ιδίως, για την αρμονική ένταξη των σχετικών έργων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής εγκαταστάσεώς τους. Ειδικότερα, με τις διατάξεις, του δευτέρου κεφαλαίου του σχεδίου (άρθρου 4-11) καθορίζονται οι κανόνες χωροθέτησης των αιολικών εγκαταστάσεων και των συνοδών αυτών έργων, όπως οι γραμμές μεταφοράς υψηλής τάσεως, οι υποσταθμοί ηλεκτρικής ενέργειας και οι οδικές συνδέσεις, η συνδυασμένη εφαρμογή των οποίων εκτιμάται ότι διασφαλίζει την ισορροπία μεταξύ της ανάγκης για άμεση προώθηση της ηλεκτροπαραγωγής από την εκμετάλλευση αιολικής ενέργειας και της εξασφάλισης ενός υψηλού δείκτη περιβαλλοντικής προστασίας. Οι κανόνες αυτοί, οι περισσότεροι εκ των οποίων διαφοροποιούνται για κάθε μία από τις τέσσερις κατηγορίες, στις οποίες διακρίνεται ο εθνικός χώρος, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, μπορούν να καταταγούν σε τρεις ομάδες. Η πρώτη αφορά τον καθορισμό περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, εντός ή πλησίον των οποίων απαγορεύεται απολύτως η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων ή επιτρέπεται μεν υπό την επιφύλαξη, όμως, της τηρήσεως των ειδικώς καθοριζομένων ελαχίστων αποστάσεων, η δεύτερη έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό μέγιστων επιτρεπόμενων πυκνοτήτων αιολικών εγκαταστάσεων σε επίπεδο πρωτοβάθμιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης και η τρίτη περιλαμβάνει τους κανόνες ένταξης των εγκαταστάσεων αυτών στο τοπίο. Με τους κανόνες αυτούς, καθορίζεται, πλην άλλων, η φέρουσα ικανότητα εκάστης περιοχής, ο μέγιστος, δηλαδή, αριθμός ανεμογεννητριών που επιτρέπεται να εγκατασταθεί σε μία ενότητα χώρου ή η

μέγιστη επιτρεπόμενη υπό εγκατάσταση ισχύς παραγόμενης ενέργειας. Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις των ίδιων διατάξεων, δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, κοινών για όλες τις κατηγορίες εθνικού χώρου, που, λόγω της αυξημένης πολιτιστικής και περιβαλλοντικής τους σημασίας ή της οικιστικής και οικονομικής τους ανάπτυξης χρήζουν αυξημένης προστασίας. Παραλλήλως, προβλέπεται, ότι κατά την επιλογή της συγκεκριμένης θέσεως των αιολικών εγκαταστάσεων, πρέπει να τηρούνται ελάχιστες αποστάσεις από τις, κατά τα ανωτέρω, περιοχές αποκλεισμού και τις λοιπές ζώνες ασυμβατότητας, οι αποστάσεις δε αυτές, που καθορίζονται στο παράρτημα II του σχεδίου, διαφοροποιούνται ανάλογα με τη σημασία της περιοχής ή της ζώνης ασυμβατότητας και ανά κατηγορία εθνικού χώρου. Περαιτέρω, με τις επιμέρους ρυθμίσεις του σχεδίου επιχειρείται η κατά προτεραιότητα αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού των Περιοχών Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.), ευρύτερων δηλαδή περιοχών του ηπειρωτικού χώρου, που περιλαμβάνουν περισσότερους του ενός πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης της ίδιας ή διαφορετικών περιφερειών της χώρας και οι οποίοι διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών και προσφέρονται για την επίτευξη των χωροταξικών στόχων του σχεδίου (βλ. παράρτημα I). Ηπιότερη, αντιθέτως, εκμετάλλευση επιφυλάσσεται για τις Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (Π.Α.Κ.), στις οποίες περιλαμβάνονται οι λοιπές περιοχές, ή και μεμονωμένες θέσεις, ενεργειακά αποδοτικές, κατά την κρίση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, και για τις οποίες οι καθοριζόμενες, μέγιστες επιτρεπόμενες ανά πρωτοβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης, πυκνότητες αιολικών εγκαταστάσεων, είναι κατά πολύ κατώτερες των καθοριζόμενων για τις Π.Α.Π. Με τις ίδιες διατάξεις καθορίζεται, κατ' εφαρμογήν πολύπλοκων μαθηματικών τύπων, η φέρουσα ικανότητα εκάστης Π.Α.Π., η μέγιστη, δηλαδή, δυνατότητα χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων, εκπεφρασμένη σε αριθμό τυπικών ανεμογεννητριών και σε εγκατεστημένη ισχύ ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία είναι σημαντικά κατώτερη της μέγιστης διαθέσιμης προς εκμετάλλευση αιολικής ενέργειας (βλ. άρθρο 7 και παράρτημα III). Για τα κατοικημένα νησιά, το κατεξοχήν, δηλαδή, πεδίο ανάπτυξης ήπιων μορφών ενέργειας, επιχειρείται η αξιοποίηση του πλούσιου αιολικού τους δυναμικού υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των αυξημένων απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας, που απορρέουν από το χαρακτήρα τους ως ιδιαίτερων και, κατά κανόνα, ευπαθών οικοσυστημάτων. Προς το σκοπό αυτό, το μεν επιτρεπόμενο ποσοστό εδαφοκάλυψης σε επίπεδο πρωτοβάθμιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης καθορίζεται στο ήμισυ του καθορισθέντος για τις Π.Α.Π. της ηπειρωτικής χώρας, χωρίς, μάλιστα, να προβλέπεται η δυνατότητα περαιτέρω αύξησής του, η δε φέρουσα ικανότητα των νησιών, η οποία προσδιορίζεται χωριστά για κάθε ένα από αυτά, συναρτάται ευθέως προς τη μεσοπρόθεσμη εξέλιξη της ενεργειακής ζήτησης

(άρθρο 8). Με το προσβαλλόμενο ειδικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού προβλέπονται και κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο, τα οποία συναρτώνται με συγκεκριμένες κατηγορίες σημείων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, που καθορίζονται στο σχέδιο και είναι κοινές για όλες τις κατηγορίες εθνικού χώρου (βλ. παράρτημα IV). Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του σχεδίου, για την εκτίμηση των επιπτώσεων των υπό χωροθέτηση αιολικών μονάδων στο τοπίο λαμβάνεται υπόψη η οπτική παρεμβολή που προκαλείται σε σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, που ευρίσκονται εντός κύκλου με κέντρο τη μονάδα και ακτίνα που διαφοροποιείται ανάλογα με τη σημασία του σημείου ιδιαίτερου ενδιαφέροντος και την κατηγορία του εθνικού χώρου, θεσπίζονται δε περιορισμοί για την εγκατάσταση σε θέση που βρίσκεται εντός του κύκλου αυτού, προς το σκοπό του περιορισμού της οπτικής υποβάθμισης του τοπίου. Όπως, εξάλλου, προκύπτει από το, κατά τα ανωτέρω, περιεχόμενό τους, οι κανόνες ένταξης των οικείων εγκαταστάσεων στο τοπίο είναι περισσότερο αυστηροί για τα κατοικημένα νησιά έναντι των λοιπών κατηγοριών του εθνικού χώρου, ενόψει των ιδιαιτεροτήτων του νησιωτικού χώρου. Κατά ρητή δε πρόβλεψη των ίδιων διατάξεων, ο έλεγχος της συμμορφώσεως προς τα, κατά τα ανωτέρω, κριτήρια χωροθέτησης είναι διπλός, καθόσον διενεργείται τόσο κατά τη διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης, όσο κατά το στάδιο της χορήγησης της κατ' άρθρο 3 του ν. 3468/2006 άδειας παραγωγής κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο παράρτημα V του σχεδίου. Εξάλλου, με τις διατάξεις του τρίτου κεφαλαίου (άρθρα 12 - 16), με τις οποίες τίθενται οι κανόνες για τη χωροθέτηση των μικρών υδροηλεκτρικών έργων, επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, ο εντοπισμός υδατικών διαμερισμάτων με εκμεταλλεύσιμο υδραυλικό δυναμικό και των περιοχών αποκλεισμού, εντός ή πλησίον των οποίων απαγορεύεται η χωροθέτηση υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων, η αρμονική ένταξή τους στο φυσικό, πολιτιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, η μη υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας των υποδοχέων και η διατήρηση των υδροβιολογικών και οικολογικών χαρακτηριστικών τους, καθώς, επίσης, και η εν γένει ορθολογική διαχείριση των υδάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας (άρθρο 12). Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις των ανωτέρω διατάξεων κατεξοχήν κατάλληλες για την εγκατάσταση μικρών υδροηλεκτρικών έργων είναι οι ημιορεινές και ορεινές περιοχές της χώρας, στις οποίες εντοπίζεται αξιόλογο υδατικό δυναμικό, το οποίο, σε συνδυασμό με την υψομετρική διαφορά που επιτυγχάνεται από το σημείο υδροληψίας μέχρι τον σταθμό παραγωγής ενέργειας, εξασφαλίζει την επαρκή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και, κατ' επέκταση, τη βιωσιμότητα του έργου (άρθρο 13), απαγορεύεται δε χωροθέτηση των έργων αυτών στις ρητώς μνημονευόμενες στο σχέδιο περιοχές αποκλεισμού (άρθρο 14). Παραλλήλως προβλέπονται δεσμευτικού χαρακτήρα κατευθύνσεις, που αφορούν το

- σχεδιασμό και την εν γένει κατασκευή και διάταξη των υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων, (άρθρο 15), καθώς, επίσης, και τα κριτήρια για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας των υποδοχέων, της μέγιστης, δηλαδή, δυνατότητας εγκατάστασης μικρών υδροηλεκτρικών έργων στην ίδια γραμμή ύπαρξης υδροδυναμικού. Τέλος, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι πρέπει να εξασφαλίζεται καθ' όλο το μήκος του τμήματος της φυσικής κοίτης του υδατορέματος η ελάχιστη απαιτούμενη ανά λεκάνη απορροής οικολογική παροχή, όπως ορίζεται στο σχέδιο και ότι πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στην εκτίμηση των συσσωρευτικών επιπτώσεων των ήδη λειτουργούντων υδροηλεκτρικών έργων, που βρίσκονται σε απόσταση δέκα χιλιομέτρων ανάντη και κατόντη του προτεινόμενου έργου, κατά τη διαδικασία εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων του έργου (άρθρο 16).
9. Επειδή, στο προσβαλλόμενο ειδικό χωροταξικό πλαίσιο περιλαμβάνονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις και ειδικότερες ρυθμίσεις, όπως είναι κυρίως ο καθορισμός περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας, μέγιστων επιτρεπόμενων πυκνοτήτων αιολικών εγκαταστάσεων και κανόνων ένταξης στο τοπίο, οι κατευθύνσεις και ρυθμίσεις δε αυτές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την έγκριση περιβαλλοντικών όρων και τη χορήγηση των απαιτούμενων αδειών για την εγκατάσταση και λειτουργία των σχετικών έργων και, συνεπώς, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην προηγούμενη σκέψη, αναπτύσσουν πλήρη κανονιστική ισχύ, αφού δεν είναι δυνατή η αδειοδότηση έργων που δεν πληρούν τα προβλεπόμενα από το σχέδιο κριτήρια. Σε περίπτωση δε συνδρομής των κριτηρίων και λοιπών όρων και προϋποθέσεων που ορίζονται με το προσβαλλόμενο ειδικό χωροταξικό πλαίσιο, είναι μεν κατ' αρχήν επιτρεπτή η εγκατάσταση του σχεδιαζόμενου ηλεκτροπαραγωγικού έργου, απαιτείται, όμως, να τηρηθεί η αναγκαία κατά νόμο διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, στο πλαίσιο της οποίας κρίνεται αν συντρέχουν οι κατά την περιβαλλοντική νομοθεσία προβλεπόμενες προϋποθέσεις για την εγκατάσταση του συγκεκριμένου έργου στην προεπιλεγείσα περιοχή και θέση και επιβάλλονται οι, κατά την κρίση της Διοικήσεως, αναγκαίοι περιβαλλοντικοί όροι για την πρόληψη και τον περιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων της οικείας δραστηριότητας στο περιβάλλον, κατ' εκτίμηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του έργου και της περιοχής εγκαταστάσεώς του. Κατά συνέπεια, ενόψει και όσων εκτίθενται στις προηγούμενες σκέψεις, η απόφαση έγκρισης του ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού, κατά της οποίας στρέφεται η κρινόμενη αίτηση, προσβάλλεται παραδεκτώς, είναι δε απορριπτέος ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός της Διοικήσεως.
10. Επειδή, με τις διατάξεις της κ.υ.α. 107017/2006 (Β' 1225/5.9.2006), ορίσθηκε σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2001/42/EK (L197), η διαδικασία στρατηγικής εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων διαφόρων σχεδίων και προγραμμάτων, τα οποία, λόγω του αντικειμένου τους ή της εκτάσεως



εφαρμογής τους, τεκμαίρεται ότι θα επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 3650/2010). Με την τήρηση της διαδικασίας αυτής, επιδιώκεται η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στα κατά την έννοια της εν λόγω κ.υ.α. σχέδια και προγράμματα, ιδίως μέσω της υιοθετήσεως μέτρων, όρων και διαδικασιών για την αντιμετώπιση των ενδεχόμενων επιπτώσεων των σχεδίων, τη διασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης και την επίτευξη μίας υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος (άρθρο 1). Για την κατά τα προαναφερόμενα στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση απαιτείται, πλην άλλων, η εκπόνηση στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία λόγω του αντικειμένου τους που αφορά σχέδιο ή και πρόγραμμα, έχει διαφορετικό περιεχόμενο και λειτουργία από τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, οι οποίες απαιτούνται για έργα και δραστηριότητες. Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις της κοινής αυτής υπουργικής αποφάσεως, για σχέδια και προγράμματα εθνικού επιπέδου, τα οποία αφορούν, μεταξύ άλλων, το χωροταξικό σχεδιασμό παραγωγικών τομέων της εθνικής οικονομίας, όπως είναι ο τομέας της ενέργειας, και τα οποία καθορίζουν το πλαίσιο για την έκδοση αδειών για έργα και δραστηριότητες της πρώτης κατηγορίας του παραρτήματος Ι της κ.υ.α. 15393/2332/2002 (Β΄ 1022), που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 3 του ν. 1650/1986 (Α΄ 160), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002 (Α΄ 91), ακολουθείται υποχρεωτικώς η διαδικασία της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης (άρθρο 3 παρ. 1 περ. α΄ και παράρτημα Ι). Μεταξύ των σχεδίων της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται και τα ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα οποία μνημονεύονται ρητώς στο παράρτημα Ι της αποφάσεως, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της τελευταίας. Η, κατά τα ανωτέρω, διαδικασία, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την έγκριση του οικείου σχεδίου ή προγράμματος (άρθρο 7 παρ. 1), περιλαμβάνει, κατ' αρχάς, την εκπόνηση στρατηγικής περιβαλλοντικής μελέτης, το περιεχόμενο της οποίας καθορίζεται αναλυτικώς στο παράρτημα ΙΙΙ της υπουργικής αποφάσεως. Μετά την ολοκλήρωση της μελέτης και εφόσον ο σχετικός φάκελος κριθεί πλήρης, ακολουθεί το στάδιο της διαβούλευσης με τις δημόσιες αρχές και το κοινό. Κατά το στάδιο αυτό, ο φάκελος της μελέτης αποστέλλεται αφενός μεν στις αρχές που κατά νόμον πρέπει να διατυπώσουν τη γνώμη τους επί του περιεχομένου του προτεινόμενου σχεδίου ή προγράμματος, αφετέρου δε στην αρχή, με πρωτοβουλία της οποίας κινήθηκε η διαδικασία συντάξεως του σχεδίου (αρχή σχεδιασμού), η οποία υποχρεούται να προβεί στη δημοσιοποίησή του, προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι πολίτες και οι φορείς συλλογικής εκπροσωπήσεώς τους να υποβάλουν εγγράφως τις παρατηρήσεις τους (άρθρο 7 παρ. 4 και 5). Ειδικώς στην περίπτωση, κατά την οποία αρχή σχεδιασμού είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, η, κατά τα ανωτέρω, προβλεπόμενη διαδικασία διαβούλευσης μπορεί να ενσωματωθεί στις προβλεπόμενες από τις

οικείες διατάξεις διαδικασίες για την έγκριση του σχεδίου ή και του προγράμματος, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται συμμόρφωση προς τις ειδικότερες απαιτήσεις της κοινής υπουργικής απόφασης (παρ. 6). Μετά την παραλαβή των γνωμοδοτήσεων των δημοσίων αρχών και των παρατηρήσεων του κοινού ή την άπρακτη παρέλευση των ειδικώς οριζομένων προθεσμιών, η αρμόδια για την έγκριση της μελέτης αρχή, η οποία για τα σχέδια και τα προγράμματα εθνικού ή διαπεριφερειακού επιπέδου είναι η Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (άρθρο 4), αξιολογεί, κατ' εκτίμηση της υποβληθείσας στρατηγικής μελέτης και των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του σχεδίου ή του προγράμματος προκειμένου να κρίνει αν συντρέχει περίπτωση εγκρίσεως ή απορρίψεως της μελέτης. Σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, η εγκριτική απόφαση, η οποία υπογράφεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και τους, κατά περίπτωση, συναρμόδιους Υπουργούς (άρθρο 7 παρ. 8 και 9), περιέχει πληροφορίες και στοιχεία για τα αποτελέσματα της διεξαχθείσας διαβούλευσης, τους όρους και τους περιορισμούς που πρέπει να εισαχθούν στο σχέδιο ή το πρόγραμμα για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας και της βιώσιμης διαχείρισης του περιβάλλοντος, το προβλεπόμενο σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκαλούνται από την εφαρμογή τους και τη διάρκεια ισχύος του σχεδίου (άρθρο 7 παρ. 10). Εξάλλου, το εγκριθέν σχέδιο πρέπει να είναι πλήρως εναρμονισμένο προς το περιεχόμενο της απόφασης περί εγκρίσεως της στρατηγικής μελέτης, η οποία πρέπει, περαιτέρω, να μνημονεύεται ρητώς στο προοίμιο της εγκριτικής πράξεως του οικείου σχεδίου (άρθρο 7 παρ. 12). Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, οι οποίες στοιχούν κατ' αρχήν προς τις αντιστοιχού περιεχομένου διατάξεις της οδηγίας 2001/42/EK, συνάγεται ότι η διαδικασία στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και, συγκεκριμένα, τόσο η εκπόνηση της στρατηγικής μελέτης, με την οποία αξιολογούνται οι σημαντικές επιπτώσεις του σχεδίου στο περιβάλλον και προτείνονται κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισής τους, όσο και η διαγραφόμενη διαδικασία διαβουλεύσεως, κατά την οποία διατυπώνονται οι απόψεις των εμπλεκόμενων αρχών και των ενδιαφερομένων πολιτών και των φορέων συλλογικής εκπροσωπήσεώς τους, πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί προ της εγκρίσεως του οικείου σχεδίου ή προγράμματος (βλ. άρθρα 1 και 7 παρ. 1 της κ.υ.α. και 1 της οδηγίας 2001/42/EK, πρβλ. ΣτΕ Ολομέλεια 3650/2010). Από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται, περαιτέρω, ότι η έγκριση του σχεδίου ή του προγράμματος δεν επιτρέπεται να χωρήσει προ της εγκρίσεως της στρατηγικής μελέτης, με την οποία ολοκληρώνεται η διαδικασία στρατηγικής εκτίμησης. Τούτο, όμως, ουδόλως αποκλείει την ταυτόχρονη έγκριση της μελέτης και του σχεδίου και, μάλιστα, με την ίδια απόφαση, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι το εγκρίνον όργανο έχει αρμοδιότητα εγκρίσεως τόσο του σχεδίου, όσο και της μελέτης. Σε κάθε περίπτωση, η ενάσκηση της ευχέρειας αυτής δεν είναι επιτρεπτή αν

έχει ως αποτέλεσμα την πλημμελή συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για τη στρατηγική εκτίμηση, απαιτείται δε να διασφαλίζεται ότι το περιεχόμενο του σχεδίου διαμορφώθηκε κατόπιν συνεκτιμήσεως των πορισμάτων της μελέτης και, κατ' επέκταση, ότι η περιβαλλοντική διάσταση ενσωματώθηκε επαρκώς στο τελικώς εγκριθέν σχέδιο.

11. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η εκπονηθείσα στρατηγική μελέτη περιλαμβάνει συνολική προσέγγιση της περιβαλλοντικής διάστασης του χωροταξικού σχεδιασμού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στηριζόμενη, μεταξύ άλλων, και στα επιστημονικά δεδομένα της υποστηρικτικής μελέτης, η οποία καλύπτει όλες τις βασικές παραμέτρους για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που ενδέχεται να προκύψουν κατά την εφαρμογή του εν λόγω σχεδιασμού και την ενσωμάτωση σε αυτόν των κατευθύνσεων και των μέτρων που συμβάλλουν στην εξάλειψη ή τον περιορισμό τους. Στη μελέτη γίνεται μνεία των σκοπών δημοσίου συμφέροντος, που εξυπηρετούνται με την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των διεθνών δεσμεύσεων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. Κατόπιν δε εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων, επιλέγεται, ως βέλτιστος μηχανισμός σχεδιασμού της ανάπτυξής τους, ο οποίος εξασφαλίζει τόσο την υλοποίηση των στόχων της ενεργειακής πολιτικής, όσο και την αρμονική ένταξή τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, το σύστημα της χωροθέτησης μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων καθορισμένων σε εθνικό επίπεδο και προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες των περιοχών υποδοχής, καταλειπομένης της λεπτομερέστερης αντιμετώπισης των επιπτώσεων από κάθε μεμονωμένο έργο στο στάδιο της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων. Εντός του πλαισίου αυτού, η διαμόρφωση του ειδικότερου περιεχομένου των κανόνων χωροθέτησης κάθε κατηγορίας ανανεώσιμων πηγών γίνεται κατόπιν συνεκτιμήσεως του αναμενόμενου ποσοστού συμμετοχής τους στο μείγμα ενεργειακής παραγωγής, της ύπαρξης εκμεταλλεύσιμου ενεργειακού δυναμικού, το οποίο, κατ' αυτόν τον τρόπο, ανάγεται σε κριτήριο ιδιαίτερης βαρύτητας της φέρουσας ικανότητας των περιοχών υποδοχής, καθώς και της ανάγκης για αρμονική ένταξη των οικείων έργων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Κατ' αποδοχήν δε των πορισμάτων και των συναφών προτάσεων της υποστηρικτικής μελέτης, υιοθετήθηκαν κριτήρια που αφορούσαν τον καθορισμό ζωνών αποκλεισμού και ασυμβατότητας, τον προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας των περιοχών υποδοχής, την τήρηση ελαχίστων αποστάσεων από ευαίσθητες περιοχές και την συμμόρφωση προς όρους προστασίας του τοπίου. Κατ' εκτίμηση, εξάλλου, του γεγονότος ότι το υπό εκπόνηση χωροταξικό σχέδιο αναφέρεται σε στρατηγικό σχεδιασμό εθνικού επιπέδου, η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος γίνεται σε εθνικό επίπεδο και με χρήση σαράντα τεσσάρων

περιβαλλοντικών δεικτών αειφορίας και σχετικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος, αλλά και μέσω αναλυτικής παρουσίασης των περιοχών που τελούν υπό ειδικό καθεστώς προστασίας και των σημαντικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών των λοιπών περιοχών της ελληνικής επικράτειας. Εξάλλου, η αναγκαιότητα λήψης μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος κατά το στάδιο του στρατηγικού σχεδιασμού εξετάσθηκε με βασικό κριτήριο το ζήτημα αν η επίπτωση αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά με τη λήψη μέτρων στο στάδιο αυτό ή σε χρονικώς μεταγενέστερα στάδια του σχεδιασμού και της υλοποίησης των μεμονωμένων έργων. Η επιλογή του κριτηρίου αυτού στηρίχθηκε στην αντίληψη ότι ο βαθμός, στον οποίο θα εξαντληθούν οι ρυθμίσεις του πλαισίου, εξαρτάται από την ακριβή χωροθέτηση των εγκαταστάσεων, η οποία πραγματοποιείται στο μεταγενέστερο στάδιο της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, κατά το οποίο τίθενται και τα κατάλληλα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος σε επίπεδο μεμονωμένης εγκατάστασης. Αντιθέτως, κατά το στρατηγικό στάδιο του σχεδιασμού, τα χαρακτηριστικά της χωροθέτησης ανά κατηγορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθορίζονται κατά γενικό τρόπο, με αποτέλεσμα μόνον τα οργανωμένα σύνολα έργων ως προς το σφαιρικό τους περιβαλλοντικό αποτύπωμα να μπορούν να εξετασθούν επαρκώς. Κατ' εφαρμογήν της μεθόδου αυτής, προσδιορίστηκαν, εν συνεχεία, οι επιπτώσεις που ενδέχεται να προκληθούν από την εφαρμογή του πλαισίου σε συγκεκριμένες περιβαλλοντικές παραμέτρους (βιοποικιλότητα, πανίδα, χλωρίδα, έδαφος και τοπίο) και αξιολογήθηκαν η ένταση, η έκταση και η δυνατότητα πρόληψης ή περιορισμού των επιπτώσεων, προτάθηκαν δε και τα κατάλληλα για την αντιμετώπισή τους μέτρα, τα οποία ενσωματώθηκαν στο προσχέδιο της κανονιστικής απόφασης. Ειδικώς, ως προς το πρόγραμμα δράσης και το μηχανισμό παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, υιοθετήθηκαν οι προτάσεις της υποστηρικτικής μελέτης, οι οποίες κρίθηκαν επαρκείς. Ειδική αναφορά γίνεται, επίσης, στη σχέση του υπό εκπόνηση πλαισίου με τα λοιπά ήδη εγκριθέντα ή υπό θεσμοθέτηση υποκείμενα χωροταξικά και πολεοδομικά ή τομεακά σχέδια, κατά την εκπόνηση των οποίων δεν είχε ληφθεί υπόψη η ανάγκη πρόωξης της ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, υποβάλλονται δε και συγκεκριμένες προτάσεις για την αναθεώρησή τους, προκειμένου να εναρμονισθούν με τις γενικές κατευθύνσεις και τις ειδικότερες προβλέψεις του ειδικού πλαισίου. Σχετικά με τις μελέτες που εκπονούνται στο πλαίσιο της εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας για τη διαχείριση των υδάτων, η μελέτη αναφέρει ότι η εκπόνησή τους θα συμβάλλει μεν σημαντικά στη βελτίωση της περιβαλλοντικής συμβατότητας των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, δεν είναι, όμως, απαραίτητο να έχουν ολοκληρωθεί πριν από τις περιβαλλοντικές εγκρίσεις των υπό χωροθέτηση έργων εκμετάλλευσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθόσον οι υπάρχουσες πληροφορίες είναι επαρκείς για την

- εξασφάλιση της κατ' αρχήν περιβαλλοντικής συμβατότητάς τους. Υπό το προεκτεθέν περιεχόμενο, η στρατηγική μελέτη πληροί, κατ' αρχήν, τις ελάχιστες απαιτήσεις του παραρτήματος ΙΙΙ της κ.υ.α. 107017/2006, δεδομένου ότι περιγράφει και αξιολογεί τις αναμενόμενες επιπτώσεις από την εφαρμογή του σχεδίου και εξετάζει επαρκώς εναλλακτικές δυνατότητες ως προς την εν γένει διάρθρωση του σχεδίου και την ειδικότερη διαμόρφωση του κανονιστικού περιεχομένου των επιμέρους κριτηρίων χωροθέτησης μετά από εκτίμηση των στόχων της εθνικής ενεργειακής πολιτικής, του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του, της φύσεως και του επιπέδου του σχεδιασμού που διενεργείται με το υπό εκπόνηση σχέδιο, καθώς και του βαθμού στον οποίο οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις δύνανται να αξιολογηθούν κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο στα διάφορα προβλεπόμενα εκ του νόμου στάδια σχεδιασμού. Επομένως, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.
12. Επειδή, περαιτέρω, με το επίδικο χωροταξικό σχέδιο δεν προκρίνεται συγκεκριμένη μορφή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και, ειδικότερα, η αιολική και η υδραυλική έναντι της ηλιακής ενέργειας, και, συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο υποστηρίζεται το αντίθετο, είναι απορριπτέος ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη εκδοχή. Εξάλλου, το αντικείμενο του επίδικου σχεδίου δεν αφορά την εξατομικευμένη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αλλά την ανάπτυξη του οικείου τομέα της εθνικής οικονομίας, που αναφέρεται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στη δε στρατηγική μελέτη τεκμηριώνεται επαρκώς τόσο η ανάγκη εκπόνησης ενός τομεακού χωροταξικού σχεδίου εθνικού επιπέδου, όσο και η υιοθέτηση νομικώς δεσμευτικών κριτηρίων χωροθέτησης, τα οποία μπορούν να τύχουν περαιτέρω εξειδικεύσεως κατ' εκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων των περιοχών υποδοχής, κατά το στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδοτήσεως (βλ. σελ. 102 επ. της στρατηγικής μελέτης). Είναι, επομένως, απορριπτέοι οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους δεν αμφισβητούνται ειδικώς οι σχετικές επιλογές της κανονιστικώς δρώσας διοικήσεως.
13. Επειδή, εξάλλου, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του παραρτήματος ΙΙΙ της κ.υ.α. 107017/2006, στο ελάχιστο περιεχόμενο της στρατηγικής μελέτης περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος στην περιοχή μελέτης, πληροφορίες για τα ιδιαίτερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του σχεδίου περιοχής, η οποία ενδέχεται να επηρεασθεί σημαντικά από την υλοποίησή του, καθώς και ιδιαίτερη μνεία των περιοχών ιδιαίτερης περιβαλλοντικής σημασίας και των ειδικότερων περιβαλλοντικής φύσεως προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, στη μελέτη πρέπει, περαιτέρω, να περιέχονται εκτιμήσεις και αξιολογήσεις σχετικά με τις σημαντικές επιπτώσεις του σχεδίου στο φυσικό και

ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής μελέτης, καθώς, επίσης, και προτάσεις για την πρόληψη, τον περιορισμό και την εν γένει αντιμετώπισή τους. Δεν αποτελεί, αντιθέτως, ρητή απαίτηση των σχετικών διατάξεων, με τις οποίες, άλλωστε, δεν προκρίνεται συγκεκριμένη μέθοδος διαρθρώσεως του ειδικότερου περιεχομένου της στρατηγικής μελέτης, η διακεκριμένη αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιμέρους εδαφικών υποδιαιρέσεων της περιοχής μελέτης και των προστατευόμενων από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία περιοχών, ούτε η αναλυτική παρουσίαση των επιπτώσεων που αφορούν κάθε μία εξ αυτών.

14. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα προκύπτοντα από το επίμαχο ειδικό πλαίσιο, οι περιοχές αιολικής προτεραιότητας αποτελούν, κατά τα ήδη εκτεθέντα, ευρύτερες εκτάσεις πλειόνων του ενός οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, που, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της υποστηρικτικής μελέτης, διαθέτουν αυξημένο εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό και είναι κατάλληλες για την επίτευξη των χωροταξικών στόχων του σχεδίου. Η προστασία, εξάλλου, του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος των περιοχών αυτών επιχειρείται μέσω της εφαρμογής γενικότερων κανόνων, μεταξύ των οποίων προέχουσα θέση κατέχουν οι ρυθμίσεις περί των ζωνών αποκλεισμού και ασυμβατότητας (βλ. σελ. 183 επ.), και οι κανόνες που αφορούν τον προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητάς τους, της μέγιστης, δηλαδή, δυνατότητας εγκαταστάσεως αιολικών μονάδων. Η ικανότητα αυτή αντιστοιχεί στο εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο δυναμικό κάθε περιοχής αιολικής προτεραιότητας, αφαιρουμένου του αιολικού δυναμικού που αντιστοιχεί στις ζώνες αποκλεισμού, ρύθμιση μέσω της οποίας λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά εκάστης εδαφικής ενότητας (σελ. 174 - 178). Στη στρατηγική, εξάλλου, μελέτη, με την οποία επιχειρείται η αξιολόγηση του βαθμού, στον οποίο έχουν ενσωματωθεί οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας στις επιμέρους ρυθμίσεις του σχεδίου, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατ' εκτίμηση των πορισμάτων της υποστηρικτικής μελέτης, αναφέρεται ρητώς ότι τα κριτήρια χωροθέτησης των αιολικών μονάδων και οι κανόνες ένταξής τους στο τοπίο, όπως, επίσης, και ο προσδιορισμός της φέρουσας ικανότητας των περιοχών αιολικής προτεραιότητας, συμβάλλουν στην εξισορρόπηση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του οικείου παραγωγικού κλάδου και των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας (σελ. 60 και 61). Και ναι μεν στη μελέτη δεν περιέχεται διακεκριμένη παρουσίαση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των περιοχών αιολικής προτεραιότητας ή των σωρευτικών επιπτώσεων των αιολικών έργων που πρόκειται να εγκατασταθούν στις εν λόγω περιοχές, η έλλειψη, ωστόσο, αυτή δεν αποτελεί πλημμέλεια της στρατηγικής μελέτης, διότι αφενός η αναφορά στα στοιχεία αυτά για κάθε περιοχή ή για ευρύτερες εκτάσεις της ενιαίας περιοχής μελέτης δεν περιλαμβάνεται στο επιβαλλόμενο κατά την κ.υ.α. 107017/2006 ελάχιστο περιεχόμενο της στρατηγικής μελέτης και αφετέρου οι περιοχές αιολικής

προτεραιότητας συνιστούν απλώς υποδιάκριση της ηπειρωτικής χώρας, για τις ανάγκες εφαρμογής των κανόνων χωροθετήσεως των αιολικών εγκαταστάσεων, εκ του περιεχομένου δε της μελέτης, προκύπτει ότι περιγράφεται εκτενώς η υφιστάμενη κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος μέσω της αναφοράς σε συγκεκριμένους δείκτες περιβαλλοντικής αειφορίας και παρατίθενται γενικές πληροφορίες για τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης (σελ. 171 επ.), εκτιμήσεις περί των ενδεχομένων επιπτώσεων της λειτουργίας των εγκαταστάσεων εκμεταλλεύσεως της αιολικής ενέργειας στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της ηπειρωτικής, ορεινής και νησιωτικής χώρας (σελ. 245 επ. και 282 επ.) και συγκεκριμένες προτάσεις για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους (σελ. 302 επ.), και συνεπώς, με τα δεδομένα αυτά, πληρούνται από την παραπάνω άποψη οι κατά την εν λόγω κ.υ.α. 107017/2006 απαιτήσεις ως προς το ουσιαστικό περιεχόμενο της στρατηγικής μελέτης. Είναι, επομένως, απορριπτέοι οι περί του αντιθέτου λόγοι ακυρώσεως. Περαιτέρω, ο λόγος με τον οποίο προβάλλεται, ότι η μελέτη είναι ανεπαρκής ως περιοριζόμενη σε απλή αναφορά των προστατευόμενων από το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο περιοχών, χωρίς παράλληλη καταγραφή και αξιολόγηση των επιπτώσεων της ανάπτυξης των αιολικών εγκαταστάσεων, είναι επίσης απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι στην μελέτη γίνεται αναλυτική περιγραφή των περιοχών ιδιαίτερης περιβαλλοντικής σημασίας (σελ. 175 επ.), από τις διατάξεις δε της προμνησθείσης κ.υ.α. 107017/2006 δεν προκύπτει ότι, πέραν της μνείας των περιβαλλοντικών ευπαθών περιοχών και της συνοπτικής παρουσίασης των περιβαλλοντικής φύσεως προβλημάτων, τα οποία αντιμετωπίζουν οι περιοχές αυτές, απαιτείται και η καταγραφή στη στρατηγική μελέτη και η αξιολόγηση των ειδικότερων επιπτώσεων από την εκτέλεση των επιμέρους έργων που προβλέπεται να αναπτυχθούν στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδίου, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι οι προστατευόμενες αυτές περιοχές περιλαμβάνονται, κατά κανόνα, στις καθορισθείσες με το σχέδιο περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας, και ότι στις εκτιμήσεις της μελέτης για τις επιπτώσεις των αιολικών μονάδων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον περιέχονται εκτενείς και αναλυτικές αναφορές στις προστατευόμενες αυτές περιοχές, για ορισμένες, μάλιστα, εκ των οποίων, όπως είναι τα δάση, οι δασικές εκτάσεις και οι ορεινές περιοχές, προτείνονται και συγκεκριμένα μέτρα προστασίας. Τέλος, ανεξαρτήτως αν, για την πληρότητα της στρατηγικής μελέτης, απαιτείται η εξέταση των επιπτώσεων των αιολικών εγκαταστάσεων σε σχέση με το χαρακτήρα εκάστης κατηγορίας εθνικού χώρου, στην υποστηρικτική, πάντως, μελέτη γίνεται εκτενής αναφορά στις ιδιομορφίες της ηπειρωτικής και της νησιωτικής χώρας, τούτο δε αποτυπώνεται, κατά τα ήδη εκτεθέντα, και στους κανόνες περί εντάξεως των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο (βλ. σελ. 192 επ. της υποστηρικτικής μελέτης).

15. Επειδή, εξάλλου, προκειμένου να θεσπισθεί ένα κανονιστικό πλαίσιο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εκδόθηκε αρχικά η Οδηγία 2001/77/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2001 «για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας» (L 283), η οποία αποτέλεσε το πρώτο στάδιο για τη μελλοντική υιοθέτηση ενός πλήρους κανονιστικού πλαισίου για την ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σύμφωνα με την οδηγία, υπό την ισχύ της οποίας εκδόθηκε το προσβαλλόμενο ειδικό χωροταξικό σχέδιο, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, που συμβάλλει στην ασφάλεια του εφοδιασμού και την προστασία του περιβάλλοντος και συνιστά κύριο μέσο συμμόρφωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις απαιτήσεις του Πρωτοκόλλου του Κιότο και τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί σχετικώς στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (άρθρο 1). Προκειμένου, εξάλλου, να εξασφαλισθεί επαρκής διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην εσωτερική αγορά, η οδηγία έθεσε ενδεικτικούς στόχους για κάθε κράτος – μέλος σχετικά με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές. Βάσει των στόχων αυτών, οι οποίοι πρέπει να συνάδουν με τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη – μέλη στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο, το 12% και το 22,1% της ακαθάριστης εθνικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας έως το 2010 και το 2020, αντίστοιχα, πρέπει να καλύπτεται από ενέργεια, παραγόμενη από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 3). Ειδικώς, για την Ελλάδα, οι στόχοι αυτοί καθορίστηκαν, αντίστοιχα, στο 20,1% και στο 29% της εγχώριας ακαθάριστης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Με τις διατάξεις της ίδιας Οδηγίας προβλέφθηκε, πλην άλλων, ότι τα κράτη-μέλη υποχρεούνται να απλοποιήσουν τις διοικητικές διαδικασίες αδειοδότησεως των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να αξιολογήσουν το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις διαδικασίες χορήγησης αδειών και τις λοιπές διαδικασίες που ισχύουν για τις εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, προς το σκοπό της άρσεως των κανονιστικών και πραγματικών εμποδίων, του εξορθολογισμού και της επιτάχυνσης των διοικητικών μηχανισμών και της διασφάλισης αντικειμενικών, διαφανών και αμερόληπτων διαδικασιών, στο πλαίσιο των οποίων λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι ιδιαιτερότητες των διαφόρων τεχνολογιών εκμετάλλευσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (άρθρο 6). Στη συνέχεια, μετά τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης εκδόθηκε η Οδηγία 2009/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 (L 140), με την οποία θεσπίσθηκε πλήρες κανονιστικό πλαίσιο για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές,



ύστερα και από την προσθήκη, με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας νέου άρθρου 176Α στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ήδη άρθρου 194 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), με το οποίο εισήχθησαν ειδικές ρυθμίσεις για το σχεδιασμό και την εφαρμογή ενιαίας ευρωπαϊκής πολιτικής ενέργειας και προβλέφθηκε, πλην άλλων, ότι στην ενεργειακή πολιτική της Ένωσης ενσωματώνονται οι απαιτήσεις για αυξημένη προστασία του περιβάλλοντος, μεταξύ δε των στόχων της πολιτικής αυτής ορίζεται η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Με τις επιμέρους διατάξεις της οδηγίας αυτής καθορίστηκαν εθνικοί δεσμευτικοί στόχοι για το συνολικό μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές τόσο στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας όσο και ειδικότερα στις μεταφορές, εισήχθησαν κανόνες για τον υπολογισμό των μεριδίων αυτών, για τις εγγυήσεις προέλευσης, τις διοικητικές διαδικασίες αδειοδότησης των σχετικών έργων και για την πρόσβαση της παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές ηλεκτρικής ενέργειας στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής (βλ. και άρθρο 1). Με την οδηγία αυτή τέθηκε ως στόχος της κοινής ενεργειακής πολιτικής η αύξηση του μεριδίου της παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο 20% της ακαθάριστης τελικής ενεργειακής κατανάλωσης μέχρι το τέλος του 2020, ορίστηκαν δε αντίστοιχοι εθνικοί στόχοι για κάθε κράτος - μέλος (άρθρο 3 και παράρτημα Ι). Ειδικώς, για την Ελλάδα ο στόχος αυτός καθορίστηκε στο 18% της ακαθάριστης τελικής εγχώριας κατανάλωσης ενέργειας. Με τις διατάξεις της ίδιας Οδηγίας προβλέφθηκε συναφώς ότι τα κράτη - μέλη πρέπει να υιοθετήσουν τα κατάλληλα μέτρα, ώστε το μερίδιο της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές να ισούται ή να υπερβαίνει το μερίδιο που καθορίζεται ενδεικτικώς για κάθε διετία που προηγείται της επίτευξης του τελικού στόχου του 2020, ότι, για την επίτευξη των στόχων αυτών, οι οποίοι είναι δεσμευτικοί και εναρμονίζονται προς το στόχο της κοινής ενεργειακής πολιτικής, κάθε κράτος - μέλος πρέπει παραλλήλως να προωθήσει μέτρα για την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και ότι, για να επιτύχουν τους στόχους τους, τα κράτη - μέλη μπορούν, μεταξύ άλλων, να διατηρούν ή να εισαγάγουν καθεστώτα στήριξης και να προωθούν μέτρα ευρωπαϊκής ή διεθνούς συνεργασίας (άρθρο 3), επιβλήθηκε δε η υποχρέωση των κρατών - μελών να καταρτίζουν εθνικά σχέδια δράσης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στα οποία καθορίζονται, κατά τομείς (ηλεκτρική ενέργεια, μεταφορές, ψύξη και θέρμανση), οι εθνικοί συνολικοί στόχοι και προσδιορίζονται τα μέτρα που κρίνονται κατάλληλα για την επίτευξή τους (άρθρο 4). Στην Οδηγία περιέχονται και διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες οι εθνικές διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και αδειοδότησης σταθμών παραγωγής και δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές πρέπει να ευνοούν την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών και να μη θέτουν υπερβολικά προσκόμματα στην

ανάπτυξή τους, επιβάλλεται δε οι σχετικές διοικητικές διαδικασίες να απλουστευθούν προς την κατεύθυνση αυτή και οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων να διεκπεραιώνονται με ταχείς διαδικασίες και στο κατάλληλο διοικητικό επίπεδο. Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις των ίδιων διατάξεων, οι αρμοδιότητες των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικητικών φορέων περί εγκρίσεως, πιστοποιήσεως και χορηγήσεως των αδειών που απαιτούνται για την εγκατάσταση και τη λειτουργία των οικείων έργων πρέπει να ασκούνται συντονισμένα και να καθορίζονται σαφώς, και από την άποψη του χωροταξικού σχεδιασμού, με διαφανή χρονοδιαγράμματα, επιβάλλεται δε να παρέχονται στους ενδιαφερόμενους επαρκείς πληροφορίες και να ορίζονται για την έγκριση, την πιστοποίηση και τη χορήγηση των, κατά τα ανωτέρω, αδειών, κανόνες αντικειμενικοί, διαφανείς και σύμφωνοι προς την αρχή της αναλογικότητας, χωρίς αδικαιολόγητες διακρίσεις σε βάρος των ενδιαφερομένων (άρθρο 13).

16. Επειδή, η μνημονευθείσα Οδηγία 2001/77/EK μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το ν. 3468/2006 (Α' 129). Σύμφωνα με τη σχετική αιτιολογική έκθεση, με το νόμο αυτό επιχειρήθηκε, ειδικότερα, η δημιουργία ενός σύγχρονου και ελκυστικού περιβάλλοντος για την ενίσχυση των επενδύσεων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με τη συστηματοποίηση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων ρυθμίσεων, οι οποίες πέραν του ότι περιέχονταν σε διατάξεις διάφορων διάσπαρτων νομοθετημάτων (ν. 2244/1994, 2941/2001, 2773/1999 και 3175/2003), οι οποίες δεν κάλυπταν, μάλιστα, πλήρως το σύνολο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, δεν ανταποκρίνονταν, κατά την εκτίμηση του νομοθέτη στις ιδιαιτερότητες της ανάπτυξης της ηλεκτροπαραγωγής με χρήση ανανεώσιμων πηγών. Με το νόμο αυτό, υπό την ισχύ του οποίου εγκρίθηκε το επίδικο χωροταξικό σχέδιο, τέθηκαν δεσμευτικοί εθνικοί στόχοι, οι οποίοι εναρμονίζονταν πλήρως προς τις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 3 της Οδηγίας 2001/77/EK. Με τις διατάξεις του ίδιου νόμου συστηματοποιήθηκε η διαδικασία αδειοδοτήσεως των έργων εκμεταλλεύσεως των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην οποία, αν και διατηρήθηκαν οι προβλεπόμενες κατά το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς τρεις άδειες (παραγωγής, εγκατάστασης και λειτουργίας), ενσωματώθηκαν ρυθμίσεις για την απλοποίηση και την επιτάχυνση της διαδικασίας υλοποίησης των σχετικών επενδύσεων. Μετά την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως δημοσιεύθηκε ο ν. 3851/2010 (Α' 85), με τον οποίο επήλθαν ευρείας εκτάσεως και μείζονος σημασίας τροποποιήσεις επιμέρους διατάξεων του ν. 3468/2006. Με το νεότερο νόμο επιδιώχθηκε, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 28/2009/EK, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ως περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα ύψιστης σημασίας για τη χώρα. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου, η υψηλή κατά κεφαλήν ενεργειακή κατανάλωση, σε συνδυασμό με τη μειωμένη συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο εθνικό ενεργειακό ισοζύγιο και την αποτυχία για

εξοικονόμηση ενέργειας και για αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων οδήγησαν σε αύξηση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, μεγαλύτερη από εκείνη για την οποία είχε διεθνώς δεσμευθεί η χώρα. Για τους λόγους αυτούς και προς το σκοπό της εκπληρώσεως των σχετικών διεθνών δεσμεύσεων και των συναφών ευρωπαϊκών υποχρεώσεων της χώρας, κρίθηκε αναγκαία η μεταβολή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για την ανάπτυξη των οποίων, το σημαντικότερο πρόβλημα έγκειτο στην εξαιρετικά χρονοβόρα και πολύπλοκη αδειοδοτική διαδικασία, η οποία, πέραν των άλλων, προσέφερε ευρύ περιθώριο για αυθαιρεσίες. Εντός του πλαισίου αυτού, με το νεότερο αυτό νομοθέτημα επιχειρήθηκε ο εξορθολογισμός και η επιτάχυνση της αδειοδοτικής διαδικασίας, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη, κατά το δυνατόν, διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα της χώρας και να περιορισθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Στους ειδικότερους στόχους του νόμου περιελήφθη η επίσπευση της υλοποίησης των αναγκαίων ηλεκτροπαραγωγικών έργων, περιλαμβανομένων και εκείνων, των οποίων είχε ήδη κινηθεί η διαδικασία αδειοδότησης, προκειμένου να αυξηθεί η συνολική κατ' έτος εγκατεστημένη ισχύς από το επίπεδο των 100-150 MW στα 500-1000 MW, ώστε να επιτευχθεί ο προβλεπόμενος με τις διατάξεις του ίδιου νόμου εθνικός δεσμευτικός στόχος, ο οποίος καθορίσθηκε στη συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κατά 20% μέχρι το έτος 2020 της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, αυξημένη κατά 2% σε σχέση με την προβλεπόμενη από την Οδηγία 28/2009/ΕΚ. Συναφώς καθορίσθηκαν αντίστοιχοι δεσμευτικοί στόχοι για τη συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη εθνική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία μέχρι το 2020 πρέπει ανέλθει στο 40%, καθώς για τη συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή θέρμανσης και ψύξης αφενός και στις μεταφορές αφετέρου, η οποία πρέπει να ανέλθει μέχρι το ίδιο έτος στο 20% και στο 10%, αντιστοίχως, της τελικής ενεργειακής κατανάλωσης. Με τον πιο πάνω νόμο, συμπληρώθηκαν επίσης, οι διατάξεις του ν. 1650/1986 (Α' 160), που αφορούν την έγκριση περιβαλλοντικών όρων και θεσπίσθηκαν ειδικές ρυθμίσεις για τα έργα εγκατάστασης και λειτουργίας μονάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των συνοδών έργων με σκοπό την επιτάχυνση της σχετικής διαδικασίας για τα έργα αυτά. Με το νεότερο αυτό νόμο συμπληρώθηκαν και οι διατάξεις του προαναφερόμενου ν. 2742/1999 και, μεταξύ άλλων, προστέθηκε στους στόχους του χωροταξικού σχεδιασμού η προστασία του κλίματος και της ατμόσφαιρας και η προώθηση της ενεργειακής αυτοδυναμίας της χώρας με την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και τροποποιήθηκαν ορισμένες διατάξεις του νόμου αυτού, με σκοπό την αποσαφήνιση των σχέσεων μεταξύ του ειδικού χωροταξικού σχεδίου και των λοιπών σχεδίων και μέσων χωροταξικού σχεδιασμού, περιλαμβανομένων των ρυθμιστικών και γενικών πολεοδομικών σχεδίων ή

- άλλων σχεδίων χρήσεων γης, κατά τα εκτιθέμενα ειδικότερα στη σκέψη 5.
17. Επειδή, με τις προμνησθείσες διατάξεις του ν. 2742/1999 καθιερώνεται σύστημα ιεράρχησης μεταξύ των διαφόρων επιπέδων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το οποίο το γενικό χωροταξικό πλαίσιο, με το οποίο προσδιορίζονται οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου, αποτελεί τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επί μέρους αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων, που περιλαμβάνονται στα ειδικά και στα περιφερειακά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 2 του νόμου αυτού, τα περιφερειακά χωροταξικά σχέδια, με τα οποία επιδιώκεται, κατ' εκτίμηση των φυσικών, οικονομικών και κοινωνικών ιδιαιτεροτήτων της οικείας περιφέρειας, η προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και διαρκούς ανάπτυξής της, πρέπει να εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις όχι μόνο του γενικού, αλλά και των ειδικών χωροταξικών πλαισίων, τις κατευθύνσεις και ρυθμίσεις των οποίων εξειδικεύουν και συμπληρώνουν προς το σκοπό του συντονισμού των επιλογών χωρικής ανάπτυξης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Από τις διατάξεις αυτές του άρθρου 8, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό προς τα άρθρα 6 και 7 του ίδιου νόμου, και στο πλαίσιο του συστήματος ιεράρχησης των επιπέδων χωροταξικού σχεδιασμού, που εισάγεται με το νόμο αυτό, συνάγεται ότι από εγκεκριμένα περιφερειακά σχέδια δεν απορρέουν δεσμεύσεις ως προς το περιεχόμενο ειδικών χωροταξικών σχεδίων που εγκρίνονται μεταγενεστέρως, σε περίπτωση δε αντίθεσης υπερσχύουν οι κατευθύνσεις και ρυθμίσεις, οι οποίες εισάγονται με το ειδικό σχέδιο, και προς τις οποίες πρέπει να εναρμονιστούν τα περιφερειακά σχέδια, τροποποιούμενα αναλόγως. Περαιτέρω, κατά την έννοια της διατάξεως της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του ν. 2742/1999, ερμηνευόμενης ενόψει της σχέσης μεταξύ ειδικών και περιφερειακών σχεδίων που καθιερώνεται με το νόμο αυτό, κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα, τα μνημονευόμενα στη διάταξη αυτή σχέδια και πράξεις πολεοδομικού σχεδιασμού πρέπει να εναρμονίζονται προς τα περιφερειακά σχέδια, μόνον αν αυτά είναι σύμφωνα με υφιστάμενα ειδικά σχέδια. Τέλος, όπως εκτίθεται στη σκέψη 5, με το άρθρο 9 παρ. 3 του ν. 3851/2010, που δημοσιεύθηκε μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, προστέθηκε στο ως άνω άρθρο 9 του ν. 2742/1999 παράγραφος 3, με την οποία αφενός προβλέπεται ρητώς ότι τα ήδη εγκεκριμένα περιφερειακά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού πρέπει να τροποποιούνται ή να αναθεωρούνται, προκειμένου να εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του γενικού και των ειδικών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού, σε συμφωνία με τη ρύθμιση περί εναρμόνισης των περιφερειακών προς τα ειδικά χωροταξικά σχέδια που είχε ήδη θεσπισθεί με το ν. 2742/1999 κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, και αφετέρου ορίζεται ότι στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες εγκεκριμένα περιφερειακά χωροταξικά σχέδια ή άλλα σχέδια χωροταξικού και

πολεοδομικού χαρακτήρα που μνημονεύονται στην εν λόγω νέα διάταξη δεν εναρμονίζονται προς το ειδικό χωροταξικό σχέδιο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η χωροθέτηση των σχετικών εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής χωρεί με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή των κατευθύνσεων αυτού του χωροταξικού πλαισίου, και πριν την εναρμόνιση προς αυτό των ανωτέρω σχεδίων. Εκ των ανωτέρω συνάγεται, περαιτέρω, ότι το επίδικο χωροταξικό σχέδιο, καθ' ο μέρος προβλέπει (άρθρα 21 και 22) την υποχρέωση εναρμόνισης περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων καθώς και των υποκείμενων μέσων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού προς τις γενικές κατευθύνσεις και τις ειδικότερες προβλέψεις του, αποδίδει ρύθμιση που είχε εισαχθεί ήδη με τα άρθρα 8 παρ. 3 και 9 παρ. 2 και 3 του ν. 2742/1999, ανεξαρτήτως της νεότερης διατάξεως του άρθρου 9 παρ. 3 του ν. 3851/2010, η οποία δεν καταλαμβάνει το προσβαλλόμενο σχέδιο, αφού είναι μεταγενέστερη της εκδόσεώς του και η οποία, άλλωστε, κατά το μέρος που παρέχει τη δυνατότητα χωροθέτησης έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με άμεση εφαρμογή του προσβαλλόμενου ειδικού σχεδίου και πριν την εναρμόνιση προς αυτό προϋφιστάμενων χωροταξικών και πολεοδομικών σχεδίων, περιέχει ρύθμιση εφαρμοστέα κατά την έκδοση σχετικών ατομικών πράξεων χωροθέτησης και δεν αφορά το περιεχόμενο του ίδιου του προσβαλλόμενου σχεδίου. Κατά συνέπεια, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι οι επίδικες ρυθμίσεις έχουν θεσπιστεί κατά παράβαση της κείμενης χωροταξικής νομοθεσίας, διότι τα κατωτέρου επιπέδου χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια πρέπει να εναρμονίζονται αποκλειστικά και μόνο προς τα περιφερειακά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού, και όχι προς τα ειδικά χωροταξικά, τυγχάνει απορριπτέος ως αβάσιμος. Εξάλλου, η ανωτέρω ρύθμιση του ν. 2742/1999 και, κατ' ακολουθίαν, οι διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του επίδικου χωροταξικού πλαισίου, με τις οποίες αποδίδεται η ρύθμιση αυτή του νόμου, δεν αντίκεινται στο άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος, με το οποίο δεν προκρίνεται συγκεκριμένο σύστημα εναρμόνισης των διαφόρων επιπέδων σχεδιασμού, η ειδικότερη κατάστρωση του οποίου καταλείπεται, κατ' αρχήν, στον κοινό νομοθέτη, οι δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως καθώς και οι λόγοι, με τους οποίους υποστηρίζεται ότι οι ρυθμίσεις αυτές αντίκεινται στις συνταγματικές διατάξεις περί κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της κεντρικής και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Τέλος, αβασίμως προβάλλεται, ότι παρανόμως καθορίσθηκαν ανώτατα ποσοστά καλύψεως εδαφών από εγκαταστάσεις εκμεταλλεύσεως ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διότι, κατά τους ισχυρισμούς των αιτούντων, το ζήτημα αυτό αποτελεί αποκλειστικό αντικείμενο του περιφερειακού σχεδιασμού, και συνεπώς, ο σχετικός λόγος είναι απορριπτέος.

18. Επειδή, περαιτέρω, με τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του εγκριθέντος διά της προσβαλλομένης αποφάσεως ειδικού χωροταξικού πλαισίου ουδόλως

επέρχονται απευθείας τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις των ήδη εγκεκριμένων σχεδίων χρήσεως γης και, ειδικώς, των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, σχεδίων οργανωμένης οικιστικής ανάπτυξης ανοικτών πόλεων και ζωνών οικιστικού ελέγχου, όπως εσφαλμένως υπολαμβάνουν οι αιτούντες, αλλά, για τις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις αυτές απαιτείται η τήρηση της προβλεπόμενης κατά το νόμο αντίστοιχης διοικητικής διαδικασίας και η έκδοση σχετικής αποφάσεως του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου. Και ναί μεν, κατά ρητή διάταξη της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά τη διαδικασία αναθεώρησης ή τροποποίησης των, κατά τα ανωτέρω, υποκείμενων μέσων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού δεν επιτρέπεται να εισαχθούν περιοριστικές ρυθμίσεις για την ανάπτυξη έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πέραν εκείνων που προβλέπονται από τις επιμέρους διατάξεις του ειδικού πλαισίου, ο περιορισμός όμως αυτός, όπως και η υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις κατευθύνσεις του ειδικού χωροταξικού σχεδίου, απορρέει και από το νόμο κατά τα εκτεθέντα στις προηγούμενες σκέψεις. Κατά συνέπεια, απορριπτέοι τυγχάνουν οι προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως ότι οι επιμέρους ρυθμίσεις του επίδικου χωροταξικού πλαισίου είναι μη νόμιμες, διότι ανατρέπουν ήδη συντελεσθέντα ή ευρισκόμενο σε εξέλιξη, χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό περιφερειακού ή κατώτερου επιπέδου. Πέραν τούτων, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η οποία αποτελεί μαζί με το σταδιακό περιορισμό της λειτουργίας του Α.Η.Σ. Μεγαλόπολης έναν εκ των κύριων στόχων του χωροταξικού πλαισίου της Περιφέρειας Πελοποννήσου (άρθρο 3 παρ. Γ περ. 3.5.2.), δεν έρχεται σε αντίθεση με τις γενικές προτάσεις του περιφερειακού αυτού πλαισίου για τους σημαντικούς αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους (μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η Μονεμβασιά), οι οποίοι μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο θεματικού και εναλλακτικού τουρισμού ευρείας κλίμακας (άρθρο 3 παρ. Γ. περ. 1.3). Εξάλλου, κατά ρητή πρόβλεψη του περιφερειακού σχεδίου, τα έργα παραγωγής ήπιων μορφών ενέργειας, στα οποία περιλαμβάνονται και τα αιολικά πάρκα, επιτρεπώς εγκαθίστανται στις προβλεπόμενες περιοχές ήπιας τουριστικής ανάπτυξης, στις οποίες έχουν ήδη αρχίσει οι διαδικασίες χωροθέτησης τέτοιων εγκαταστάσεων, όπως είναι, ιδίως, οι περιοχές του Νότιου Πάρνωνα. Οι κατευθύνσεις αυτές είναι σύμφωνες και με τα διαλαμβανόμενα στην υποστηρικτική μελέτη, όπου αναφέρεται ότι: «Η γεωγραφική εξειδίκευση του Πάρνωνα ως περιοχής με δυνατότητες ανάπτυξης Α/Π, ταυτίζεται γενικά με την Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) του Ειδικού Πλαισίου. Απαιτείται προσαρμογή οριοθέτησης. Δεν εξειδικεύονται συγκεκριμένα κριτήρια χωροθέτησης Α/Π... Γίνεται αποδεκτό ότι η χρήση Α/Π είναι συμβατή με τις δραστηριότητες ήπιου τουρισμού και προτείνεται επέκταση του δικτύου ΥΤ προς τις περιοχές υψηλής εκμεταλλευσιμότητας. Διαπιστώνεται ταύτιση με το Ειδικό Πλαίσιο» (βλ. σελ. 134 επ.). Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι είναι

απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Αβασίμως, επίσης, προβάλλεται ότι με τις επιμέρους ρυθμίσεις του επίδικου χωροταξικού πλαισίου ανατρέπονται οι προβλέψεις του υπό εκπόνηση Σχεδίου Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης των Δήμων Ζάρακα, Μονεμβασιάς και Βοϊών, προεχόντως διότι η διαδικασία καταρτίσεως του σχεδίου αυτού δεν προκύπτει ότι είχε ολοκληρωθεί κατά το χρόνο δημοσιεύσεως του διά της προσβαλλομένης πράξεως εγκριθέντος ειδικού χωροταξικού σχεδίου, προς τις κατευθύνσεις, άλλωστε, του οποίου θα πρέπει να εναρμονισθούν οι μέλλουσες να θεσπισθούν χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις.

19. Επειδή, εξάλλου, όπως έχει παγίως κριθεί, με τις συνταγματικές διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1, καθιερώνεται υποχρέωση των κρατικών οργάνων να λαμβάνουν στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο με τις ίδιες διατάξεις έχει αναχθεί σε αντικείμενο έντονου κρατικού ενδιαφέροντος. Ειδικώς δε για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις, με το άρθρο αυτό και το άρθρο 117 παρ. 3 ο συντακτικός νομοθέτης έλαβε ιδιαίτερη μέριμνα, εισάγοντας στο κείμενο του Συντάγματος ειδικότερες διατάξεις, με τις οποίες τα δασικά οικοσυστήματα υπάγονται σε αυστηρό προστατευτικό καθεστώς, προς το σκοπό της διαφυλάξεως της οικολογικής ισορροπίας και της διατηρήσεως της κατά προορισμό χρήσεώς τους, η οποία καθορίζεται ευθέως εκ του Συντάγματος. Εντός του πλαισίου αυτού, αφενός μεν ανατίθεται στον κοινό νομοθέτη η υποχρέωση να θεσπίσει τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων, αφετέρου δε επιβάλλεται απαγόρευση της μεταβολής του προορισμού τους, αλλά παρέχεται στο νομοθέτη η δυνατότητα να επιτρέψει κατ' εξαίρεση και υπό τη συνδρομή επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος επεμβάσεις που μεταβάλλουν ή αλλοιώνουν το δασικό τους χαρακτήρα. Και στην περίπτωση, πάντως, αυτή, η μεταβολή ή η αλλοίωση του δασικού χαρακτήρα επιτρέπεται, μόνον εάν η θυσία της δασικής βλάστησης αποτελεί το μοναδικό πρόσφορο μέσο για την ικανοποίηση των εν λόγω αναγκών και εφόσον οι επεμβάσεις περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο (ΣτΕ 2971-2/2010, 2517/2009, 3559/2008, 3588/2007, 2763/2006, 2089/2004, κ.α.). Η τήρηση των συνταγματικών αυτών επιταγών υπόκειται στον έλεγχο του ακυρωτικού δικαστή, ο οποίος υποχρεούται, βάσει και των διδαγμάτων της κοινής πείρας, να εξετάζει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση τόσο τη συνδρομή των λόγων δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την κατ' εξαίρεση επέμβαση στα δάση και τις δασικές εκτάσεις, όσο και την τήρηση του προσήκοντος μέτρου. Σε εκτέλεση των ανωτέρω συνταγματικών διατάξεων εκδόθηκε ο ν. 998/1979 (Α' 289), με τις διατάξεις του οποίου εισήχθησαν ρυθμίσεις προστατευτικές των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας. Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του άρθρου 45 του νόμου αυτού, το οποίο εντάσσεται στο έκτο κεφάλαιό του υπό τον τίτλο «Επιτρεπταί επεμβάσεις εις τα δάση και τας

δασικές εκτάσεις» (άρθρα 45 - 61), καθορίζονται οι γενικές ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις του επιτρεπτού των επεμβάσεων σε δασικά οικοσυστήματα και με τις λοιπές διατάξεις του κεφαλαίου αυτού καθορίζονται οι κατηγορίες των κατ' αρχήν επιτρεπτών επεμβάσεων σε δάση ή δασικές εκτάσεις που μεταβάλλουν ή αλλοιώνουν το δασικό τους χαρακτήρα, μεταξύ δε αυτών περιλαμβάνεται και η κατ' άρθρο 58 περίπτωση της εκτελέσεως μεγάλων δημοσίων έργων και έργων υποδομής. Ειδικότερα, στην παράγραφο 2 του τελευταίου αυτού άρθρου, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, μετά, δηλαδή, τη διαδοχική τροποποίησή της με την παράγραφο 3 του δέκατου τρίτου άρθρου του ν. 1822/1988 και τα άρθρα 2 παρ. 3 του ν. 2941/2001 (Α' 201), 30 του ν. 3229/2004 (Α' 38), 19 παρ. 2 του ν. 3377/2005 (Α' 202) και 24 παρ. Α.1 του ν. 3468/2006 (Α' 129) και προ της τροποποίησής του με το άρθρο 29 παρ. 8β του ν. 3734/2009 (Α' 8) και με το άρθρο 12 παρ. 10 περ. α' ν. 3851/2010 (Α' 85/4.6.2010), οριζόταν ότι: «Για την εκτέλεση έργων υποδομής, την εγκατάσταση δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, την κατασκευή υποσταθμών και κάθε, εν γένει, τεχνικού έργου που αφορά την υποδομή και εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με χρήση Α.Π.Ε., στα οποία περιλαμβάνονται και τα έργα σύνδεσης με το Σύστημα ή το Δίκτυο, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 2773/1999 και των συνοδών έργων, καθώς και των δικτύων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου και πετρελαϊκών προϊόντων μέσα σε δάση ή δασικές εκτάσεις, απαιτείται σχετική έγκριση επέμβασης. Ήδη, με το άρθρο 10 περ. α' του ν. 3851/2010 τροποποιήθηκε η διάταξη αυτή και ορίσθηκε ότι η έγκριση επέμβασης στις μνημονευόμενες στο άρθρο αυτό περιπτώσεις χορηγείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, η οποία εκδίδεται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου που συνοδεύεται από συνοπτική περιγραφή της θέσης του έργου και των κύριων χαρακτηριστικών του. Περαιτέρω, στην παράγραφο 3 του άρθρου 58 του ν. 998/1979, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2941/2001 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 παρ. 3 του ν. 3377/2005, ορίζεται ότι: «Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου στα έργα υποδομής της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνονται και οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής και τα συνοδά αυτών έργα. Η διάταξη της παραγράφου αυτής ισχύει από την έναρξη εφαρμογής του ν. 2244/1994 (ΦΕΚ 168 Α')». Συναφώς, με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του ν. 2244/1994 (Α' 168), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2941/2001, είχε ορισθεί ότι: «Οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας επιτρέπεται να εγκαθίστανται και να λειτουργούν: α) . . . . και β) σε δάση ή δασικές εκτάσεις, εφόσον έχει επιτραπεί σε αυτά η εκτέλεση έργων σύμφωνα με τα άρθρα 45 και 58 του Ν. 998/1979 ή του άρθρου 13 του Ν. 1734/1987 ανάλογα με την περίπτωση». Η διάταξη αυτή καταργήθηκε με το άρθρο 28 του ν. 3468/2006, αλλά ρύθμιση όμοιου περιεχομένου έχει περιληφθεί στο άρθρο 7 του τελευταίου αυτού



- νόμου.
20. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις του έκτου κεφαλαίου του ν. 998/1979, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται στενά ως εισάγουσες εξαίρεση από τον γενικώς ισχύοντα κανόνα περί προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων, καθορίζονται οι κατ' αρχήν επιτρεπόμενες σε δάση και δασικές εκτάσεις επεμβάσεις που συνεπάγονται τη μεταβολή της κατά προορισμό χρήσεώς τους, καθώς και τα κριτήρια, επί τη βάσει των οποίων διαμορφώνεται η εκτίμηση των αρμόδιων διοικητικών αρχών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Με τις ίδιες διατάξεις καθιερώνεται η αρχή του όλως εξαιρετικού χαρακτήρα των διενεργούμενων σε δάση και δασικές εκτάσεις επεμβάσεων, κατά την οποία οι κατ' αρχήν επιτρεπόμενες επεμβάσεις πρέπει να προβλέπονται ειδικώς στο νόμο, να υλοποιούνται μόνο στο μέτρο που δεν μπορούν να διατεθούν άλλες εκτάσεις για την εξυπηρέτηση των συγκεκριμένων σκοπών δημοσίου συμφέροντος, και σε κάθε περίπτωση, να περιορίζονται στην κατά το δυνατό ελάχιστη θυσία δασικής βλάστησης, η συνδρομή δε των προϋποθέσεων αυτών εξετάζεται και κατά το στάδιο της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων για την εκτέλεση έργου σε περιοχή με δασικό χαρακτήρα, υποκειμένη και στον ακυρωτικό έλεγχο. Κατά ρητή, εξάλλου, πρόβλεψη των διατάξεων που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη, επιτρέπονται επεμβάσεις σε εκτάσεις με δασικό χαρακτήρα προκειμένου να εγκατασταθούν μονάδες ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η λειτουργία των οποίων εξαρτάται κυρίως από το διαθέσιμο ενεργειακό δυναμικό της περιοχής εγκαταστάσεώς τους, που αναγκαίως αποτελεί, ως εκ τούτου, το βασικό κριτήριο για την επιλογή της κατάλληλης θέσης. Προκειμένου, εξ άλλου, να εγκατασταθούν οι μονάδες αυτές και να εκτελεστούν τα απαραίτητα συνοδά έργα σε περιοχές με δασικό χαρακτήρα, με τις διατάξεις αυτές καθιερώθηκε, περαιτέρω, ως ελάχιστη διαδικαστική εγγύηση για τη διαφύλαξη του δασικού οικοσυστήματος, η προηγούμενη έκδοση ειδικώς αιτιολογημένης εγκρίσεως των αρμοδίων προς τούτο οργάνων της διοικήσεως. Κατά την έννοια, εξάλλου, των ίδιων διατάξεων, με τις οποίες, επιτρεπτός κατά το Σύνταγμα, προβλέπεται καταρχήν δυνατότητα εγκατάστασης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όχι μόνο σε δάση και δασικές εκτάσεις, αλλά και σε εκτάσεις που έχουν κηρυχθεί αναδασωτές, όπως κρίθηκε με την απόφαση 2499/2012 της Ολομελείας του Δικαστηρίου, κατ' εξαίρεση από τον καθιερωμένο με το Σύνταγμα κανόνα της προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων, ο δημόσιος σκοπός που υπηρετείται με τη λειτουργία των μονάδων αυτών πρέπει να ικανοποιείται με τη μικρότερη δυνατή απώλεια δασικού πλούτου και με τον περιορισμό στο ελάχιστο αναγκαίο της αλλοίωσης της δασικής μορφής των σχετικών εκτάσεων.
21. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την υποστηρικτική μελέτη του προσβαλλόμενου πλαισίου, προτάθηκε να συμπεριληφθούν στις περιοχές

ασυμβατότητας και αποκλεισμού των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας οι πυρήνες των εθνικών δρυμών, τα κηρυγμένα μνημεία της φύσης, τα αισθητικά δάση, οι περιοχές απολύτου προστασίας και προστασίας της φύσης του άρθρου 19 παρ. 1 και 2 του ν. 1650/1986, καθώς και οι οικότοποι προτεραιότητας του Εθνικού Καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000, όχι, όμως, και τα δάση, οι δασικές και οι αναδασωτέες εκτάσεις (βλ. σελ. 183 και 184). Κατά τα ήδη εκτεθέντα, στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του εγκριθέντος με την προσβαλλόμενη απόφαση ειδικού χωροταξικού πλαισίου προβλέπονται κοινές για όλες τις κατηγορίες του εθνικού χώρου περιοχές ασυμβατότητας και αποκλεισμού της εγκαταστάσεως αιολικών μονάδων. Στις περιοχές αυτές περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι περιοχές προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986 (περ. β), οι οριοθετημένοι υγρότοποι διεθνούς σημασίας που προστατεύονται από τη Σύμβαση Ραμσάρ (περ. γ), οι πυρήνες των εθνικών δρυμών και των κηρυγμένων μνημείων της φύσης, τα αισθητικά δάση (περ. δ), οι οικότοποι προτεραιότητας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο Natura 2000 (περ. ε), καθώς και περιοχές ή ζώνες, που υπάγονται σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης (περ. ια'). Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι οι περιορισμοί αυτοί ισχύουν και για τη χωροθέτηση των συνοδευτικών έργων των αιολικών σταθμών, όπως είναι, ιδίως, τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τα έργα οδοποιίας, ότι παραλλήλως με τα έργα που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία και τη διασύνδεση των αιολικών εγκαταστάσεων πρέπει να εκτελούνται και αντιπλημμυρικά έργα και έργα ανάσχεσης της διάβρωσης του εδάφους, καθώς και ότι πρέπει να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την αποκατάσταση της αισθητικής του τοπίου. Συναφώς, ορίζεται ότι η φθορά της βλάστησης πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό μέτρο, η δε εκχέρσωσή της να γίνεται σύμφωνα με τις υποδείξεις των κατά τόπον αρμόδιων δασικών αρχών. Κατά ρητή, εξάλλου, πρόβλεψη της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, η οποία τίθεται υπό την επιφύλαξη των περιπτώσεων β', γ' και δ' της παραγράφου 1, η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός δασών, δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων επιτρέπεται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των άρθρων 45 και 58 του ν. 998/1979 και 13 του ν. 1734/1987, στις περιοχές δε αυτές πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τον περιορισμό της βλάβης της δασικής βλάστησης.

22. Επειδή, από τη διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων, καθίσταται σαφές ότι το εγκριθέν με την προσβαλλόμενη απόφαση χωροταξικό πλαίσιο, καθ' ο μέρος προβλέπει τη δυνατότητα εγκαταστάσεως μονάδων ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αιολικής ενέργειας εντός δασών, δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων, παραπέμπει απλώς, ως προς τις επιτρεπόμενες εντός των δασικών οικοσυστημάτων επεμβάσεις, στις ισχύουσες διατάξεις της δασικής

νομοθεσίας, χωρίς να εισάγει, κατά τροποποίηση ή συμπλήρωσή τους, νεότερες ρυθμίσεις επί των ζητημάτων αυτών. Με το χωροταξικό αυτό σχέδιο, εξάλλου, δεν καθιερώνεται απόλυτη δυνατότητα εγκαταστάσεως αιολικών μονάδων εντός δασών και δασικών εκτάσεων, αλλ' αντιθέτως επιβεβαιώνεται η βασική αρχή του εξαιρετικού χαρακτήρα των σχετικών επεμβάσεων, οι οποίες πρέπει να πραγματοποιούνται υπό τις αυστηρές προϋποθέσεις που ισχύουν γενικώς για τις κατά νόμον προβλεπόμενες και συνταγματικώς ανεκτές επεμβάσεις σε δασικά ή άλλου είδους ευπαθή οικοσυστήματα. Εντός του πλαισίου αυτού, η ανάπτυξη της σχετικής παραγωγικής δραστηριότητας τίθεται υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις της δασικής νομοθεσίας, και, ιδίως, των άρθρων 45 και 58 παρ. 2 και 3 του ν. 998/1979, οι οποίες, όπως επανειλημμένως έχει κριθεί, δεν αντίκεινται στο καθιερωθέν από τις προμνησθείσες συνταγματικές διατάξεις αυξημένο προστατευτικό καθεστώς των δασικών οικοσυστημάτων, παραλλήλως δε λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές προστασίας της φύσης, τους πυρήνες των εθνικών δρυμών, τα κηρυγμένα μνημεία της φύσης, τα αισθητικά δάση και τους οικότοπους προτεραιότητας που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000. Υπό τα δεδομένα αυτά η επίδικη ρύθμιση δεν αντίκειται στις προμνησθείσες συνταγματικές διατάξεις, ευρίσκεται δε, από της απόψεως αυτής, εντός των ορίων της σχετικώς παρασχεθείσας νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως και, συνεπώς, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Η ίδια ρύθμιση δεν αντίκειται, εξάλλου, στις προμνησθείσες διατάξεις της Συμβάσεως - Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές αλλαγές και του Πρωτοκόλλου του Κιότο, από τις οποίες δεν απορρέει, κατά τα ήδη εκτεθέντα, απαγόρευση εγκαταστάσεως έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εντός δασικών οικοσυστημάτων, όπως εσφαλμένως υπολαμβάνουν οι αιτούντες. Τέλος, οι λόγοι περί αδικαιολογήτου της εισαχθείσας ρυθμίσεως, οι οποίοι προβάλλονται κατ' επίκληση επιχειρημάτων στηριζόμενων στη στρατηγική μελέτη του επίδικου πλαισίου, είναι επίσης απορριπτέοι, δεδομένου ότι, όπως εκτέθηκε ήδη, οι ρυθμίσεις αυτές αποδίδουν ήδη υφιστάμενες και συνταγματικά ανεκτές νομοθετικές ρυθμίσεις.

23. Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 περ. β', γ', δ' και ε', 14 παρ. 1 περ. β', γ', δ' και ε', 17 παρ. 2 περ. β', γ' και δ', 18 παρ. 2 και 19 παρ. 1 του επίδικου Πλαισίου, συνάγεται ότι σταθμοί Α.Π.Ε. επιτρεπώς εγκαθίστανται εντός των προβλεπομένων στο άρθρο 19 παρ. 3, 4 και 5 του ν. 1650/1986 προστατευόμενων περιοχών, ήτοι εντός εθνικών πάρκων, εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών, προστατευόμενων τοπίων και περιοχών οικοανάπτυξης, εκτός εάν οι περιοχές αυτές έχουν χαρακτηριστεί ως απόλυτης προστασίας της φύσης, ή ως προστασίας της φύσης, ή αποτελούν υγρότοπο Ramsar ή οικότοπο προτεραιότητας του δικτύου Natura ή πυρήνα εθνικού δρυμού ή

κηρυγμένο μνημείο της φύσης ή αισθητικό δάσος. Η πρόβλεψη δυνατότητας χωροθέτησης των σταθμών Α.Π.Ε. στις ως άνω προστατευόμενες περιοχές, είναι συμβατή με τις απαιτήσεις του άρθρου 24 του Συντάγματος, δεδομένου ότι για την εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων ΑΠΕ απαιτείται η έγκριση περιβαλλοντικών όρων κατά τις διατάξεις του ν. 1650/1986, στο στάδιο της οποίας επιβάλλεται, κατά τις διατάξεις αυτές, να διερευνάται ενδελεχώς, λαμβανομένων υπ' όψιν των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του προστατευτέου αντικειμένου και των δεδομένων και πορισμάτων τυχόν εκπονούμενων ειδικών περιβαλλοντικών μελετών, η επίδραση της εγκατάστασης και λειτουργίας της συγκεκριμένης εγκατάστασης στην προστατευόμενη περιοχή και αφ' ετέρου να τίθενται οι απαραίτητοι όροι, ώστε να διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, και η συντήρηση και λειτουργία των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που το καθιστούν προστατευτέο. Επομένως, είναι απορριπτέοι οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους δεν προσδιορίζονται, άλλωστε, συγκεκριμένες περιοχές, υπαγόμενες σε ειδικό καθεστώς προστασίας, βάσει περιβαλλοντικής μελέτης, κατά την οποία η εγκατάσταση μονάδας ΑΠΕ θα είχε ως συνέπεια την άρση ή αποδυνάμωση της προστασίας.

24. Επειδή, περαιτέρω, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. ΣτΕ 3489/2001, 3698/2000 και Π.Ε. 633/2002, 381/2002, 177/2001), η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας αποτελεί αντικείμενο συνταγματικής προστασίας, δεδομένου ότι η διατήρηση και η ορθή διαχείρισή της συνιστούν ουσιώδη όρο της βιώσιμης αναπτύξεως. Εν όψει τούτου, επιβάλλεται, κατά την άσκηση χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, η διαφύλαξη της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, η προστασία της οποίας εξυπηρετεί και αναπτυξιακούς στόχους. Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 και 106 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, προκύπτει ότι ο συντακτικός νομοθέτης, σταθμίζοντας την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος, ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας και διασφάλισης της οικονομικής ελευθερίας, επιτάσσει τον συγκερασμό των σκοπών αυτών κατά τρόπο που θα διασφαλίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στην προκειμένη περίπτωση, μετά την έκδοση της προσβαλλομένης, εκδόθηκε ο ν. 3851/2010, στο άρθρο 9 παρ. 7 του οποίου ρυθμίστηκαν ειδικώς τα ζητήματα της χωροθέτησης Α.Π.Ε. εντός αγροτεμαχίων που χαρακτηρίζονται ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας και επετράπη, υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, η χωροθέτηση εγκαταστάσεων Α.Π.Ε. σε τέτοιες εκτάσεις. Συνεπώς, οι ρυθμίσεις του προσβαλλόμενου Ειδικού Πλαισίου σχετικά με τη δυνατότητα εγκατάστασης ΑΠΕ σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας αντικαταστάθηκαν με τις ρυθμίσεις του ν. 3851/2010, και ως εκ τούτου ο λόγος, με τον οποίο προβάλλεται αντίθεση μεταξύ του Ειδικού Πλαισίου και της Στρατηγικής μελέτης προβάλλεται αλυσιτελώς.

25. Επειδή, περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος καθιερώνεται ειδικώς αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών στοιχείων που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική και εν γένει την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. Η προστασία αυτή συνίσταται κατ' αρχήν στη διατήρηση στο διηνεκές αναλλοίωτων τόσο των παραπάνω μνημείων και στοιχείων, συνεπάγεται δε δυνατότητα επιβολής των αναγκαίων προς το σκοπό τούτο μέτρων και περιορισμών της ιδιοκτησίας, αλλά και της οικονομικής δραστηριότητας. Εξειδικεύοντας την ανωτέρω συνταγματική επιταγή, ο νομοθέτης προέβλεψε τη δυνατότητα υπαγωγής σε ειδικό κανονιστικό καθεστώς του αναγκαίου για την προστασία των αρχαίων μνημείων περιβάλλοντος χώρου, με σκοπό την αποτροπή του κινδύνου βλάβης ή αλλοιώσεως των μνημείων από εξωτερικές επιδράσεις, καθώς επίσης και την αισθητική προβολή και ανάδειξή τους. Εξάλλου, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 10 και 13 του ν. 3028/2002, ο Υπουργός Πολιτισμού δύναται και να απαγορεύει κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να βλάψει, αμέσως ή εμμέσως, και δη τόσο από άποψη ασφάλειας όσο και από αισθητική άποψη, τις αρχαιότητες ή τα νεότερα μνημεία, με γνώμονα την εις το διηνεκές διατήρηση και προστασία τους και πάντοτε εν όψει αφ' ενός του χαρακτήρα των προστατευτέων μνημείων και αφ' ετέρου του συγκεκριμένου έργου που πρόκειται να επιχειρηθεί. Η έγκριση δηλαδή της οικείας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση εκδόσεως των τυχόν απαιτούμενων για τη λειτουργία των δραστηριοτήτων λοιπών διοικητικών πράξεων, χορηγείται μόνον εάν, κατά την αιτιολογημένη κρίση του αρχαιολογικού οργάνου, το έργο ή η δραστηριότητα, είτε καθ' εαυτό είτε εν όψει των συνθηκών που υφίστανται στην περιοχή, δεν συνεπάγεται δυσμενείς επιπτώσεις στη διατήρηση, την προβολή και την εν γένει προστασία του μνημείου, αλλά και του χώρου που το περιβάλλει, και μάλιστα σε έκταση επαρκή για την ανάδειξή του (βλ. μεταξύ άλλων ΣτΕ 3824/2007, 1580/2007 7μ.).
26. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, στο άρθρο 6 του προσβαλλόμενου Ειδικού Πλαισίου, το οποίο υπογράφεται και από τον Υπουργό Πολιτισμού, προβλέπεται ότι αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων «εντός ... των κηρυγμένων διατηρητέων μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των άλλων μνημείων μείζονος σημασίας της παρ. 5 ββ) του άρθρου 50 του ν. 3028/2002, καθώς και των οριοθετημένων αρχαιολογικών ζωνών προστασίας Α που έχουν καθορισθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 1892/1991 ή καθορίζονται κατά τις διατάξεις του ν. 3028/2002». Αντίστοιχες απαγορεύσεις εισάγουν τα άρθρα 14, 17, 18 και 19 της προσβαλλόμενης απόφασης ως προς τη χωροθέτηση μικρών υδροηλεκτρικών έργων, εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας, βιομάζας και γεωθερμικής ενέργειας αντίστοιχα. Περαιτέρω, στο Παράρτημα II ορίζονται οι

ελάχιστες αποστάσεις που πρέπει να υφίστανται μεταξύ αιολικών εγκαταστάσεων και περιοχών και στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, στο δε Παράρτημα VI προβλέπεται ότι οι ελάχιστες αποστάσεις από περιοχές και στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς που πρέπει να τηρούν οι εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης βιομάζας ή βιοαερίου θα καθορίζονται κατά περίπτωση μετά από γνώμη του Υπουργού Πολιτισμού στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, παρεμφερής δε ρύθμιση προβλέπεται στα άρθρα 17 παρ. 4 και 19 παρ. 2 και για τις αποστάσεις που πρέπει να τηρούνται από εγκαταστάσεις ηλιακής και γεωθερμικής ενέργειας. Οι επιπτώσεις από την εφαρμογή του προσβαλλόμενου Πλαισίου στα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς εξετάστηκαν στο πλαίσιο της Σ.Μ.Π.Ε. (σελ. 247) και αξιολογήθηκαν, όσον αφορά στις αιολικές εγκαταστάσεις, ως τοπικού χαρακτήρα και χωρίς διαθεματική έκταση με δυνατότητα πλήρους αντιμετώπισης στο μεταγενέστερο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης κάθε έργου, κρίθηκε δε ότι αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά στο πλαίσιο των κανόνων ένταξης στο τοπίο, καθ' όσον συνίστανται κατά βάση στην πρόκληση έμμεσης υποβάθμισης της θέας εντός αρχαιολογικών χώρων (βλ. σελ. 297). Ως προς δε τις λοιπές εγκαταστάσεις Α.Π.Ε., εκτιμήθηκε ότι η συμμόρφωση των έργων με το αυστηρό πάγιο ρυθμιστικό πλαίσιο που ισχύει θα αποτρέψει οποιεσδήποτε επιπτώσεις (βλ. σελ. 253 και 257). Εξάλλου, όπως επισημαίνεται στη Σ.Μ.Π.Ε., σε περίπτωση χωροθέτησης μεμονωμένης εγκατάστασης πλησίον μνημείου ή χώρου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3028/2002 (ήτοι και ως προς τα λοιπά κηρυγμένα ή μη μνημεία, ζώνες Β προστασίας κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και άλλα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς), εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του νόμου αυτού και απαιτείται η προβλεπόμενη στις διατάξεις αυτές άδεια του αρμόδιου αρχαιολογικού οργάνου, η οποία εξακολουθεί να είναι προϋπόθεση για την έκδοση των απαιτούμενων για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων Α.Π.Ε. λοιπών διοικητικών πράξεων και δεν υποκαθίσταται από τις ως άνω ρυθμίσεις της προσβαλλόμενης απόφασης, όπως εσφαλμένως υπολαμβάνουν οι αιτούντες. Κατά το στάδιο έκδοσης της άδειας αυτής εκτιμάται ο κίνδυνος να επέλθει βλάβη σε συγκεκριμένο μνημείο ή χώρο αρχαιολογικού ή γενικότερα πολιτιστικού ενδιαφέροντος από την κατά περίπτωση αδειοδοτούμενη εγκατάσταση Α.Π.Ε., κατόπιν εξετάσεως αφ' ενός των χαρακτηριστικών και της αξίας του μνημείου ή χώρου και αφ' ετέρου της φύσεως, των χαρακτηριστικών, της αποστάσεως και της οπτικής επαφής της εγκατάστασης, κατά την αιτιολογημένη δε κρίση του αρχαιολογικού οργάνου δύναται είτε να επιτρέπεται είτε να απαγορεύεται ή να τίθενται όροι και προϋποθέσεις στην κατασκευή και λειτουργία της εγκατάστασης, όπως να αυξάνεται η - προβλεπόμενη ως ελάχιστη στην προσβαλλόμενη απόφαση - απόσταση από το προστατευτέο μνημείο. Υπό τα δεδομένα αυτά, με τις ρυθμίσεις του προσβαλλόμενου Ειδικού Πλαισίου λαμβάνονται τα κατά την

- κρίση του κανονιστικού νομοθέτη πρόσφορα μέτρα σε επίπεδο χωροταξικού σχεδιασμού για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, οι ρυθμίσεις δε αυτές είναι επαρκείς για το συγκεκριμένο επίπεδο σχεδιασμού και τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.
27. Επειδή, εξάλλου, προβάλλεται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 περ. α' του εγκριθέντος χωροταξικού πλαισίου, με τις οποίες καθορίζονται περιοχές αιολικής προτεραιότητας, χωροθετείται μεγάλος αριθμός ανεμογεννητριών σε συγκεκριμένες περιοχές. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη εκδοχή, διότι ο καθορισμός συγκεκριμένων περιοχών της χώρας, οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα Ι και σε σχετικό διάγραμμα, ως περιοχών αιολικής προτεραιότητας, δεν συνιστά χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων συγκεκριμένης ισχύος σε εκ των προτέρων μάλιστα, καθορισμένες θέσεις, όπως εσφαλμένως υπολαμβάνουν οι αιτούντες, αλλ' επιτρέπει απλώς την κατά προτεραιότητα χωροθέτηση των σχετικών έργων εντός των περιοχών αυτών, οι οποίες κατά τη δικαστικώς ανέλεγκτη τεχνική κρίση της Διοικήσεως, διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα, από απόψεως ενεργειακού δυναμικού, για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών και είναι κατάλληλες, από χωροταξικής απόψεως, για την επίτευξη των σχετικών στόχων του σχεδιασμού. Ο δε αναφερόμενος στο παράρτημα ΙΙΙ αριθμός ανεμογεννητριών ανά περιοχή αιολικής προτεραιότητας που συνιστά τη φέρουσα ικανότητά της αποτελεί το ανώτατο όριο επιτρεπόμενων τυπικών ανεμογεννητριών, η εγκατάσταση των οποίων εξαρτάται από τη συνδρομή των κατά την περιβαλλοντική νομοθεσία και τις λοιπές σχετικές διατάξεις απαιτούμενων προϋποθέσεων, διαπιστούμενη κατά την οικεία διοικητική διαδικασία.
28. Επειδή, περαιτέρω, με τις ρυθμίσεις περί μεγίστων επιτρεπομένων πυκνοτήτων επιχειρείται ο καθορισμός, ανά πρωτοβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης, ανώτατου ορίου εδαφοκάλυψης, οριζόμενου σε ποσοστό της έκτασης του Δήμου, η υπέρβαση του οποίου καθιστά απαγορευμένη την εγκατάσταση νέων ή την επέκταση των ήδη υφισταμένων αιολικών μονάδων. Ειδικότερα, κατά την έννοια του επίδικου χωροταξικού σχεδίου, με τον καθορισμό του ορίου αυτού, που αποτελεί περιορισμό, πρόσθετο προς τον αναφερόμενο στη φέρουσα ικανότητα των περιοχών εγκαταστάσεως αιολικών μονάδων, δεν καθίσταται επιτρεπτή η εξάντληση του προβλεπόμενου ποσοστού σε κάθε περίπτωση, και μάλιστα, ο καθορισμός νομίμως θεσμοθετημένων χρήσεων γης και τα ιδιαίτερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της προεπιλεγείσας περιοχής ενδέχεται να καθιστούν, παρά την ύπαρξη «αδιάθετου» ποσοστού καλύψεως, αδύνατη την εγκατάσταση νέων ανεμογεννητριών (βλ. και σελ. 191-192 της υποστηρικτικής μελέτης). Υπό την έννοια αυτή η συνάρτηση του ποσοστού καλύψεως εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις προς την έκταση του οικείου πρωτοβάθμιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης δεν προσκρούει, όπως εσφαλμένα υποστηρίζουν οι

αιτούντες, σε κανόνες του χωροταξικού σχεδιασμού, των οποίων η τήρηση υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο, δηλαδή σε κανόνες που απορρέουν από το νόμο ή το Σύνταγμα. Η δυνατότητα, εξάλλου, επαύξησης του αριθμού ανεμογεννητριών που επιτρέπεται να εγκατασταθεί στην περιφέρεια ενός πρωτοβάθμιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, βάσει του κατά τα ανωτέρω καθοριζόμενου ορίου κάλυψης εδαφών, με μεταφορά αντίστοιχου αριθμού ανεμογεννητριών σε άλλο δήμο, αφορώσα αποκλειστικώς την περίπτωση υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μεγάλης κλίμακας (άρθρο 19 του ν. 3468/2006), που εκτείνονται στην εδαφική περιφέρεια περισσότερων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, και έχουσα εφαρμογή μόνο μεταξύ των οργανισμών αυτών, δεν αντίκειται στις αρχές περί ορθολογικού χωροταξικού σχεδιασμού, καθόσον, λόγω του περιορισμένου εύρους της και των αυστηρών προϋποθέσεων υπό τις οποίες τίθεται, δεν δύναται να ανατρέψει τις βασικές επιλογές και κατευθύνσεις του επίδικου σχεδίου, δεδομένου, μάλιστα, ότι η δυνατότητα αυτή προβλέπεται μόνο για τις περιοχές αιολικής προτεραιότητας, και ότι σε κάθε περίπτωση έχουν εφαρμογή οι απαγορεύσεις, οι οποίες προβλέπονται για τις περιοχές αποκλεισμού και τις ελάχιστες αποστάσεις από τις ζώνες ασυμβατότητας, και οι οποίες δεν αποτελούν απλές κατευθυντήριες οδηγίες, αλλά δεσμευτικού χαρακτήρα κανόνες δικαίου. Ειδικότερα, κατά τα προκύπτοντα από την υποστηρικτική μελέτη (σελ. 168 επόμε.) ο υπολογισμός της φέρουσας ικανότητας βασίστηκε στην εξής μεθοδολογία: α) Κατ' αρχάς προσδιορίστηκαν κατηγορίες ζωνών αποκλεισμού/ασυμβατότητας, εντός των οποίων απαγορεύεται ή επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων. Οι ζώνες αυτές περιλαμβάνουν τις ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, αλλά και ασύμβατες χρήσεις και δραστηριότητες (οικιστικές, τουριστικές, λατομικές κ.λπ.). Ακολουθώντας, προκειμένου να υπολογιστεί η φέρουσα ικανότητα, εκτιμήθηκε το αιολικό δυναμικό που αντιστοιχεί στις ζώνες αποκλεισμού και το ποσοστό αυτό αφαιρέθηκε από το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό κάθε περιοχής. Κατά τον τρόπο αυτό μειώθηκε κατά 20% το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό κάθε περιοχής αναλυόμενο ως εξής: Π.Α.Π. 1 συνολικό αιολικό δυναμικό: 538 τυπικές ανεμογεννήτριες - φέρουσα ικανότητα: 480, Π.Α.Π. 2 συνολικό αιολικό δυναμικό: 2.174 τυπικές ανεμογεννήτριες - φέρουσα ικανότητα: 1.619, Π.Α.Π. 3 συνολικό αιολικό δυναμικό: 478 τυπικές ανεμογεννήτριες - φέρουσα ικανότητα: 438. β) Περαιτέρω, τέθηκαν μέγιστες επιτρεπόμενες πυκνότητες αιολικών εγκαταστάσεων σε επίπεδο πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α., ώστε να εξασφαλίζονται ικανοποιητικές συνθήκες ένταξης των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον και περιθώρια χωροθέτησης και άλλων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων (βλ. και σελ. 191 επ. της υποστηρικτικής μελέτης). Ιδιαίτερη πρόνοια λαμβάνεται για περιοχές με υψηλό δείκτη τουριστικής ανάπτυξης και ειδικότερα για τους Δήμους Μονεμβασίας, Αραχώβης, Καρπενησίου και



Καρύστου, όπου η μέγιστη επιτρεπόμενη πυκνότητα μειώνεται στο 4% ανά Δήμο, έναντι 8% ανά Ο.Τ.Α. στις λοιπές περιοχές. γ) Πέραν τούτων, μία δέσμη κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης εξασφαλίζουν τη μη υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας των Π.Α.Π. κατά τη χωροθέτηση κάθε επιμέρους αιολικής εγκατάστασης. Πρόκειται για τους κανόνες που θέτουν ελάχιστες αποστάσεις από ευαίσθητους αποδέκτες και τις ειδικές ρυθμίσεις για την ένταξη των εγκαταστάσεων στο τοπίο. δ) Τέλος, περαιτέρω περιορισμοί και απαγορεύσεις χωροθέτησης ενδέχεται να προκύψουν κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση κάθε μεμονωμένης εγκατάστασης κατόπιν συνεκτιμήσεως των ιδιαίτερων περιβαλλοντικών και λοιπών συνθηκών κάθε περιοχής. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο καθορισμός των Π.Α.Π. έγινε βάσει ορθολογικών και πρόσφορων, κατά την ανέλεγκτη ακυρωτικά επιστημονική κρίση των μελετητών, κριτηρίων, τα οποία άπτονται της υπάρξεως επαρκούς εκμεταλλεύσιμου δυναμικού και ευρέων εκτάσεων ικανών, κατά την μη υπαγόμενη στον έλεγχο του ακυρωτικού δικαστηρίου τεχνική κρίση της Διοίκησης, ώστε να εξασφαλίσουν την ελεγχόμενη συγκέντρωση εντός των περιοχών αυτών μονάδων βιώσιμων και με σημαντική ενεργειακή απόδοση, και να καταστεί δυνατή η επίτευξη των προαναφερθέντων εθνικών στόχων συμβολής των Α.Π.Ε. στην ενεργειακή επάρκεια της χώρας. Περαιτέρω, προκειμένου να προσδιορισθεί η φέρουσα ικανότητα των Π.Α.Π. ελήφθησαν, κατ' αρχήν, υπ' όψιν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φυσικού, πολιτιστικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος κάθε περιοχής, καθώς και οι αναπτυξιακές ιδιαιτερότητες αυτών και τέθηκαν ανώτατες τιμές συγκέντρωσης εγκαταστάσεων ανά περιοχή κατόπιν αφαιρέσεως του αιολικού δυναμικού που αντιστοιχεί σε ζώνες αποκλεισμού. Πέραν τούτου, τέθηκαν ανώτατα ποσοστά συγκέντρωσης σε πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. αναλόγως των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζουν, καθώς και ειδικοί κανόνες περί ελαχίστων αποστάσεων από ευαίσθητους αποδέκτες και ένταξης των εγκαταστάσεων στο τοπίο. Ως περαιτέρω δε μέσο διασφάλισης της μη υπέρβασης της φέρουσας ικανότητας κάθε περιοχής προβλέπεται η διαδικασία της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων, κατά την οποία είναι δυνατόν, κατόπιν εκτιμήσεως των ιδιαιτεροτήτων της συγκεκριμένης περιοχής, είτε να απαγορεύεται είτε να επιτρέπεται με πρόσθετους, ενδεχομένως, όρους και περιορισμούς η χωροθέτηση και λειτουργία κάθε επιμέρους εγκατάστασης. Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

29. Επειδή, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου (υποστηρικτική μελέτη και το υπ' αριθ. 44824/30.10.2009 έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας), ως προς το ζήτημα της ελάχιστης απόστασης μεταξύ των ανεμογεννητριών (2,5 φορές η διάμετρος της φτερωτής αντί 3 φορές, όπως πρότεινε η υποστηρικτική μελέτη), η Διοίκηση προέβη σε στάθμιση όλων των παραμέτρων και επιπτώσεων που συνεπάγεται η μείωση της ελάχιστης απόστασης μεταξύ των ανεμογεννητριών και προέκρινε τη συγκεκριμένη λύση

- ως τεχνολογικά και περιβαλλοντικά πρόσφορη, διότι επιτρέπει τον περιορισμό του καταλαμβανόμενου από τις εγκαταστάσεις χώρου με προφανείς θετικές επιπτώσεις για το περιβάλλον της περιοχής, ενώ η προστασία της ορνιθοπανίδας σε συγκεκριμένες θέσεις χωροθέτησης εξασφαλίζεται αποτελεσματικά κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση βάσει των πορισμάτων της ειδικής ορνιθολογικής μελέτης, η οποία μπορεί να υποδεικνύει αύξηση της αποστάσεως μεταξύ των ανεμογεννητριών. Ως εκ τούτου, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι είναι απορριπτέοι.
30. Επειδή, τέλος, με την 1422/2013 απόφαση του Τμήματος κρίθηκε ότι η ρύθμιση του άρθρου 6 παρ. 3 του εγκριθέντος με την προσβαλλόμενη απόφαση χωροταξικού πλαισίου, είναι σύμφωνη με τις οδηγίες 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ, κατά το μέρος που προβλέπεται ότι για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) της ορνιθοπανίδας επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης, επιπροσθέτως της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, κατά τη διαδικασία της οποίας μπορεί να επιβληθούν και πρόσθετοι περιορισμοί ή να κριθεί μη επιτρεπτή η χωροθέτηση ενόψει της φύσης των εγκαταστάσεων και των χαρακτηριστικών της περιοχής. Περαιτέρω, όμως, ενόψει της κατά τα εκτεθέντα στην ως άνω απόφαση αυστηρής προστασίας που απολαύουν, κατά την οδηγία 79/409/ΕΟΚ, και οι τόποι εκτός Ζ.Ε.Π. που χαρακτηρίζονται ως Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (Σ.Π.Π.), επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης και για τις περιοχές αυτές. Με τις σκέψεις αυτές έγινε δεκτό με την εν λόγω απόφαση του Τμήματος ότι μη νομίμως δεν προβλέπεται με την προαναφερόμενη διάταξη του προσβαλλόμενου χωροταξικού σχεδίου η υποχρέωση σύνταξης ειδικής ορνιθολογικής μελέτης για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων στις ως άνω περιοχές. Ενόψει, όμως, των δεδομένων της υπόθεσης, και ιδίως του χαρακτήρα της προσβαλλόμενης απόφασης και της φύσης της ανωτέρω πλημμελείας κρίθηκε ότι για την αποκατάσταση της νομιμότητας δεν ήταν αναγκαίο να ακυρωθεί η ανωτέρω διάταξη του χωροταξικού πλαισίου ως προς την ως άνω παράλειψη, δεδομένου ότι η πλημμέλεια αυτή είναι δυνατόν να καλυφθεί εκ των υστέρων, χωρίς να θίγεται το δικαίωμα δικαστικής προστασίας του αιτούντος σωματείου, και το Τμήμα ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως ως προς τη νομιμότητα του άρθρου 6 παρ. 3 του προσβαλλόμενου Ειδικού Πλαισίου και επέβαλε στη Διοίκηση την υποχρέωση να συμπληρώσει, κατά τα προαναφερόμενα την επίδικη ρύθμιση, εντός δύο μηνών από την περιέλευση της ανωτέρω 1422/2013 απόφασής του στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, με την έκδοση σχετικής απόφασης του αρμόδιου οργάνου και τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιφυλασσόμενο να κρίνει οριστικά για το θέμα αυτό, μετά τη συμπλήρωση της εν λόγω δίμηνης προθεσμίας, χωρίς νέα συζήτηση στο ακροατήριο. Στη συνέχεια δε, μετά την άπρακτη παρέλευση του ως άνω

χρονικού διαστήματος, με την 807/2014 απόφαση του Τμήματος ακυρώθηκε η παράλειψη της Διοικήσεως να διαλάβει στο προσβαλλόμενο Ειδικό Πλαίσιο ρύθμιση, με την οποία να επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης και για τις περιοχές εκτός ΖΕΠ που χαρακτηρίζονται ως Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (Σ.Π.Π.), και η υπόθεση αναπέμφθηκε στη Διοίκηση προκειμένου να εκδώσει τη σχετική απόφαση. Κατόπιν τούτων, συντρέχει περίπτωση καταργήσεως δίκης κατά το μέρος που αφορά την παράλειψη αυτή του Ειδικού Πλαισίου.

31. Επειδή, κατόπιν τούτων, η δίκη πρέπει να καταργηθεί κατά το μέρος που αφορά το ζήτημα της υποχρεώσεως συντάξεως ειδικής ορνιθολογικής μελέτης για τις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως Σ.Π.Π. Κατά τα λοιπά δε, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί